

אוי קלט (מורה חדש)
 תחן יומי בלתי מסלולי בשפה העברית
 העירכת: ד"ר ג. מרטון
 העורך האחראי: דוד שן
 המו"ל: מורה חדש בע"מ, ת"א, רח' הנגב 11

XLV. ERFOLYAM
 Szerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
 Felelős szerkesztő: SCHÖN DEZSŐ
 Kiadó: Mizrach Chádás Ltd., Tel-Aviv,
 Hanegev 11. - POB 831.
 Telefon: Szerkesztőség: 31476
 Kiadóhivatal, hirdetés, nyomda: 31677.

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ
 A főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ

Francia vélemény szerint:

Angliának választania kell a Közös piac és a brit államszövetség között

Moszkva elleni Ausztria csatlakozását
 Brüsszel, (UPI). Az európai Közös piac minisztertanácsán, amelyen Erward Heath angol miniszter is résztvett, tegnap hosszas vita után nem jött létre megállapodás abban a kérdésben, amely Anglia csatlakozásának főakadályát képezi, Anglia ugyanis különleges elbánást követel Ausztrália, Újzéland és a Brit Birodalmi Szövetség más tagállamai mezőgazdasági terményei számára, amit a Közs piac nem hajlandó megadni. A francia külügyminiszter már előzőleg kijelentette, hogy Anglia nyilván addig nem illeszkedik be a Közös piacba, amíg tagja marad a Brit Birodalmi Szövetségnek.
 Moszkva, (Reuter, Nikita Chruscsev miniszterelnök erősen elutasító választ adott dr. Alfons Gorbach osztrák elnöknek, aki azért jött Moszkvába, hogy kikérje a szovjet kormány hozzájárulását Ausztria bekapcsolódásához a Közös piacba. Chruscsev a három óras tanácskozás alatt rendkívül élesen támadta a Közs piacot és kijelentette, hogy Ausztria csatlakozása „súlyos módon megrendítené az ország függetlenségét és jóviszonyát a Szovjetunióval”.
 Gorbach hiába magyarázta, hogy Ausztria nem akar tagja lenni a Közs piacnak, hanem csupán szerződéses kapcsolatot keres, mert ezzel az országokkal bonyolítja le külkereskedelmének 54 százalékát.

Soblen politikai menedékjogért folyamodott a kormányhoz

A mai minisztertanács dönt a sorsáról — A new-yorki ügyészség elkobozta a 100 ezer dolláros óvadékot

Dr. Robert Soblen, az Amerikában kémkedésért halálraítélt idegyógyász pénteken azzal a kéréssel fordult a belügyminiszterhez, hogy biztosítson számára politikai menedékjogot. Ankorion ügyvéd, Soblen izraeli jogi képviselője, aki táviratilag felkérte a belügyminisztert, ne tegyen semmiféle lépést Soblen kiutasítására, vagy kiadatására, ameddig további beadvánnyal nem fordulnak a miniszterhez.
 Ankorion megjegyezte, egyelőre nem kapott részletes utasításokat megbízójától és a vizsgálat ideje alatt nem is találkozhat vele, de felkéri a minisztert, hogy egyelőre ne éljen kiadatási jogával. Az ügyvéd szerint Soblen nem adható ki, nemcsak azért, mert nincs kiadatási egyezmény Izrael és az Egyesült Államok között, hanem azért sem, mert Soblent kimondottan politikai jellegű ügy miatt ítélték el, amint az amerikai külügyminisztérium nyilatkozatából is kiderül.
 Az ügyvéd felkéri a belügyminisztert, tekintse Soblent „olyan esetnek, amikor olyan ember kér politikai menedékjogot, aki a hazatérési törvény alapján jogot formál arra, hogy Izraelben élhessen.” A folya-

modvány végezetül annak a reménynek ad kifejezést, hogy a politikai menedékjog és a hazatérési törvény alkalmazása megértésre fog találni még az Egyesült Államok részéről is, majd felkéri az izraeli kormányt, ne adjon ki kiutasítási végzést olyan esetben, amikor a törvény azt kifejezetten tiltja.
 Mint ismeretes, a kiadatási törvény nem vonatkozik politikai elítéltekre.
 Ankorion ügyvéd péntek délelőn találkozott dr. Silverston belügyi államtitkárral és dr. Falk miniszteriumi jogtanácsossal, akivel az általa küldött távirat tartalmáról tárgyalt. Mint-hogy a miniszter a távirat érkezésekor nem tartózkodott hivatalában, az államtitkár és a jogtanácsos megígérték Ankorionnak, hogy kérését továbbítják a miniszterhez.
 Valószínű, hogy Ankorion ma meglátogatja a ramiel börtönben Soblent.
 Soblen két Izraelben élő unokatestvére összeköttetésbe lépett Ankorionnal, akivel közölték, hogy szeretnének találkozni Soblen-nal a börtönben és felajánlották, hogy házukba fogadják Soblent, ha itt maradhat.

Tubman elnök az izraeli-arab békekötés támogatását igéri

A vendég ma elhagyja az országot

William Tubman liberiai államelnök a hét végét az ország északi részében töltötte. Péntek este a Kineret partján lévő Ginoszar kibucban tett látogatást, ahol az egyik kibuc tag — Jigál Alon munkaügyi miniszter fogadta és kalauzolta. A liberiai államelnök a kibucban vacsorázott. Innen Tibériásra folytatta útját, ahol a Gálj Kineret szállóban szállt meg, majd délelőtt meglátogatta a környék nevezetességeit. A szállóban elfogyasztott ebéd után elhagyta Tibériást. A tervbevetett ejn-gevi látogatást a vendég fáradtsága miatt lemondta. Szombatra az elnök Haifa város vendége volt.
 Tubman egyébként a korábbi sajtóinterjúk munkatársának adott nyilatkozatában azt mondta, hogy a maga részéről mindent hajlandó elkövetni az arab-izraeli probléma megoldásának elősegítésére. „Mi jó barátai vagyunk mind Izraelnek, mind az araboknak. A probléma megoldása a világ minden népének kötelessége” — mondotta az elnök, majd hozzáfűzte, hogy országa számára mindennél fontosabb a mező-

gazdasági technikai segély, amit Izraelből is kapni remél. Tubman ezután elismertelte, hogy milyen mély benyomást tettek rá az Izraelben látottak és ezt mondta: „Bárcsak lehetséges volna, hogy minden évben Izraelbe látogassak.”
 Tubman elnök ma délután a Theodor Herzi hajóval távozik az országból.

Egyiptom 40 Mig 21 típusú gépet kapott a Szovjetuniótól

Az amerikai szenátusban a Nasszernek adott támogatás felfüggesztését követelik - Kennedy baráti hangú üzenete az amerikai cionista szervezethez

Washington, (Reuter, STA). — Kenneth Keating szenátor pénteken a szenátusban tartott beszédeben felszólította az amerikai kormányt, hogy vegye revízió alá az Egyiptomnak nyújtott segélyt azon híralapján, hogy Egyiptom újabb MIG gépeket vásárolt a Szovjetuniótól. A szenátor arra a jelentésre hivatkozott, amely szerint Egyiptom már megkapta az első, 40 legmodernebb típusú MIG gépből álló küldeményt.

A republikánus párti szenátor kijelentette, hiába kért a külügyminisztériumtól arra vonatkozó biztosítékokat, hogy Nasszer az Amerikától kapott dollárokat nem fogja kommunista államoktól vásárolt fegyverekre felhasználni. A külügyminisztérium nem adott megfelelő felvilágosítást az Egyiptomnak nyújtott amerikai segély sorsáról, sem arról, milyen árat fizetett Egyiptom az új MIG gépekért. „Miért hozták az új MIG-ek bevásárlását csak akkor az amerikai közönség tudomására, amikor a kongresszus mindkét háza már megszavazta az új segélytörvényt?” — kérdezte Keating szenátor.
 A New York Herald Tribune kairói tudósítójának jelentése szerint Egyiptom megkapta az első új repülőgép küldeményt, amely 40 „MIG 21” típusú gépből áll.
 Az oroszok már előzőleg kiképezték az egyiptomi pilótákat ezeknek a gépeknek a kezelésében. A lap véleménye szerint ez újabb fordulót jelent a közelkeleti fegyverkezési verseny végtelen csavargóforgásában és rossz kihatással lesz Egyiptom azon kísérletére, hogy rendbehozza nemzetgazdaságát.
 Washington, (Reuter). — Kennedy elnök az amerikai

Valtozatlan időjárás

A meteorológiai intézet tegnap esti jelentése szerint a hőmérséklet ma Tel-Avivban és Haifán 28, Jeruzsálemben 27 fok Celsius lesz.

Az OAS is „igen”-t mond a mai népszavazáson

Nyílt szakadás az FLN-ben — Csökkent a kivándorlási hullám

Algír, (Reuter, IFP, UPI). Algéria szokatlanul esendős, bombarobbanásoktól és lövedézeketől mentes városokban az új féléves és csillagos zöld-fehér lobogók tömegeit lengette a szél, tegnap, amikor megtörténtek az utolsó előkészületek a mai népszavazásra, amelyen hatmillió választópolgár — köztük 350 ezer európai — dönt Algéria jövőjéről. Senki sem kéti, hogy a túlnyomó többség igennel fog válaszolni erre a kérdésre: „Akárja, hogy Algéria független állam legyen, amely az eviani egyezmény feltételei szerint együttműködik Franciaországgal?” Ez a népszavazás jelenti Franciaország 132 éves algériai uralmának végét.
 Meglepő fordulat ált be jelent a francia negyedben és felszólította a franciákat, jöjjenek el a főtérre rendezett „engesztelő népgyűlésre”. Néhány száz francia eleget tett a felhívásnak és elvegyült a mohamedánok tömegében. Susíni felhívása, az oram OAS szétesése és az FLN vezetőinek megnyugtató kijelentései nyomán erősen csökkent a kivándorlási hullám.
 De Gaulle elnök kedden hirdeti ki Algéria függetlenségét és az FLN vezetősége csak ekkor érkezik Algírba, miután hétfőn délután még Tuniszban részt vett a Bourgiba elnök által ott rendezett nagy ünnepségen. A francia kormány ígéretet tett, hogy az FLN a népszavazás után azon-

nal helyet kap Algéria ideiglenes kormányában.
 Az FLN-ben nyílt szakadás ált be a Ben Bella vezetésére ált álló szélsőséges csoport és Ben Jusze Ben Chedda miniszterelnök mérsékelt magatartású hívei között. Ben Bella pénteken egyiptomi repülőgépen váratlanul elhagyta Tunizst, és Líbiába indult. Ugy hiszik, hogy folytatja Kairóba utját és Nasszer segítségét fogja kérni, hogy magához ragadhassa a hatalmat.
 Ennek a szakadásnak tudják be az FLN vezetőségnek tegnap késő este kiadott hivatalos jelentését, amely szerint lefokozta az FLN hadseregének három vezetőjét, egy ezredest és két őrnagyot. Az FLN körli szerint ezek a tisztiek — akik Ben Bella hívei közé tartoznak — „lázadást szítottak, hogy polgárháborút robbantsanak ki és létrehozzák reakciós körök diktatúráját.”
 Páris közelében meggyilkolták a De Gaulle párt egyik vezető képviselőjét és minden jel arra vall, hogy a tettet az OAS követte el.

Kongóban készenlétbe helyezték az UNO kirendeltségét

Csombe betegszabadságra ment

New York, (Reuter). — Kongóban, amely tegnap ünnepelte függetlenségét 2-ik évfordulóját, ismét válságosra fordult a helyzet a Cyril Adula miniszterelnök és Moise Csombe közötti tárgyalások megszakadása nyomán és ezért készülség be helyezték az UNO kirendeltségét. Ezt közölte U Tant UNO főtájtár a kongói tanácsadó bizottság tagjaival, akiket pénteken sürgős ülésre hívott egybe. A további fejlemények attól függenek, vajon Csombe a kormányra feljutása kísérletét Katanga teljes függetlenítésére. Az UNO kirendeltsége figyelmeztette a katangai kormányt, hogy a legélesebben ellenzi intézkedését, amellyel ezer eszendőrt rendelt be Elisabethville előkészítő lépésként Katanga függetlenségének ünnepségeire.
 Elisabethville, (UPI). — Moise Csombe tegnap bejelentette, hogy egészségi állapota miatt teljes nyugalmra van szüksége és ezért ideiglenesen átadja az elnöki teendőket Evarist Kimba külügyminiszternek. Egyébként Kimba helyettesítette az elnököt azon két hónap alatt, amikor Csombe eredmény nélkül tárgyalta Leopoldvilleben Adula miniszterelnökkel. Csombe már régebben Genfben kezelt orvosi kezelésre, de ezt a tárgyalások miatt elhalasztotta.

Fájdalommal megtört szívvel jelentjük drága férjem, apánk, testvérünk, nagyapánk

Szabó Nachman

elhunyát.

A gyászmenet ma, vasárnap, 1962 július 1-én, délelőn 2 órakor indul a jád-éljáhui Margolin-utcai központi templomtól a kirját-sauli temetőbe.

A gyászoló család

VARY IREN és GYURI

DUBI

évesztése fölötti gyászotokban mély részvétellel osztozunk.

Cohn Julcsi és Sándor Marton Hus és Marci Káloczy Margit és Géza Káloczy Pia és Gyuri

Felejthetetlen drága férjem

Lukács Elemér

Givátájim — Budapest

hirtelen itthagytott. — A temetési menet ma, vasárnap, július 1-én, délután 3 órakor indul a Beilinson-kórházból a petach-tikvai temetőbe.

Felesége: Lukács Mancl és a gyászoló család

Egy év telt el kislányom, illetve kibuc-chávóránk

Chává Winterstein

halála óta.

Sirjánál emlékezünk Reá és teleplezzük giremlékét ma, vasárnap, 1962 július 1-én, délután 5 órakor.

Édesanyja: Julia Winterstein és Usa kibuc chávójai.

A Gestapo minden embere tudott Auschwitzról

— vallják a magyarországi tanúk Hunsche perében

Frankfurt. (ITIM, DPA) A német államügyész Adenauer kancellárja hívközött, amikor Otto Hunsche védőügyvédje, dr. Laternser megszokott kiadványában megírták, hogy dr. Pető Ernőnek, a saoparlói többség 80 éves hegyes elnökének — a huncschi zsidó tanács egyik tagjának tanuvalománál. Laternser azt követelte, hogy orvos által vizsgáltsák meg dr. Pető testi képességét, hiszen ez az agastyán nem képes arra, hogy pontosan visszaemlékezzen az akkori eseményekre. Az ügyész erre közölte: „Ismerünk mi nála régebbi embereket, akik sokkal magasabb állásúak voltak, mint te.” A közönség, amely megértette a célzást az ag Adenauer kancellárja, tapsban tört ki. A bíróság elutasította Laternser követelését.

Dr. Pető is azt mondta el a bíróságon, hogyan tartotta vissza Hunsche az irodájában a Zsidó Tanács tagjait, miközben a kistarcsai tábor foglyait deportálták. Freudiger Fülöppel ellentétben azonban azt állította, hogy néhány SS-legény őrizte őket. Ezen az alapon támadta őt a védőügyvéd.

Kétszerte ravaszabb, mint Eichmann

Biss Andor, aki most Berlin lakos és 1944-ben a mentőbizottságban működött, volt a következő tanu. „Adolf Eichmann primitív altszjt volt, de az alája beosztott Hunsche, a művelt akadémikushoz hasonlítva, kétszerte ravaszabb volt nála.” Biss elmondta, hogy Hunsche 1944 decemberében saját kezével őt meg néhány zsidót a pesti Kolumbusz utcai vésztáborban. Hunsche ezt tagadja.

csak férfiak voltak, le sem engedték a vonatról s nagy részük ott pusztult el. Szenes Erzsí bemutatta Auschwitzról írt könyvét. Az ügyész kérte, hogy a könyvet a bizonyítékokhoz csatolják, amit a védő ellenzett. A bíróság rövid tanácskozás után a védelem álláspontját vette magáévá és nem fogadta el bizonyítéknak Szenes Erzsí könyvét. Dan (Sterk) István haifai technikai tisztviselő elmondotta, hogy husz diák között volt, akiket a Buda-

pesten letartóztatott zsidó tuzok mellé rendelték, hogy kiszolgálták őket. Április 12-ig még hazajárhattak, de aztán őket is elvitték Kistarcsára. A táborban uralkodó hangulatot ilusztrálva elmondotta, hogy Jámor parancsnok helyettes megmondta nekik: „Deportálni fogják őket és majd szappant főznek belőlük.”

Levi Mirjám bné-bráki asszisztens elmondotta, hogy a konyhában dolgozott, amikor a deportálás lefolyt. A parancsnok s nőt leküldött a pincébe, bezárta őket és onnan nézték végig az SS legények kegyetlenkedését. A szembesítésnél nem ismerte fel teljes biztonssággal Hunschet.

Friedmann Armin

Az ujságokból

Mag kell oldani a „Bné Jiszráél” törzs problémáját!

(HAAREC) Az Indiából származó „Bné Jiszráél” törzs házassági problémája tulontul sok idő óta irritálja az izraeli közvéleményt. A probléma az utóbbi 9 hónap folyamán aheletyelt, hogy a megoldáshoz közelebb érkezett volna, inkább egyre kiélesedik. Az izraeli főrabbinátus mult év októberében hozott határozatában kimondotta, hogy a „Bné Jiszráél” törzs fiaival vagy leányaival való összeházasodásnak semmi akadály nincs többé, mert a törzs minden vonatkozásban teljesjogu zsidó törzssnek számít.

A döntés után az anyakönyvvezető rabbinak megküldött végrehajtási utasítás azonban többrendbeli félreértésre adott alkalmat és a végén a „Bné Jiszráél” törzs és Nizsim országos főrabbi közötti éles ellentétet vezetett. Vannak rabbi, akiket a végrehajtási utasítás nem elégt ki úgy játszották ki eddig, hogy bepiszkolták az új frizidert, vagy egy hónapig használták az elutasás előtt és aztán élvezték az „öcska” frizidert csaknem teljes vámmmentességel.

A most készülő új intézkedés nem fog különbséget tenni új és használt háztartási cikk között.

A minisztérium kéthavi haladékot fog adni, amely idő alatt a külföldön élő izraeliek meg a fennálló engedményeket élveztik.

Jeruzsálembé érkező hírek szerint az engedmények megvonásának híre már elterjedt az egész világban. Nem tudják, hogy hogyan és főleg azt, hogy kinek a révén jutottak el a hírek a világ minden táján tevékenykedő „sláchokhoz”, tény azonban hogy mindehnyütt csomagolják már a bőröndöket és vásárolják az új autókát, hogy a tülreimi idő alatt mindent vámmmentesen behozhassanak. Ezért a közeli hetekben az évek óta külföldön tartózkodó izraeliek nagymértékű „re-alijájára” lehet számítani.

„Izrael szétszortjait” tartottak számon, különféle idegen népek között éltek, akiknek a szokásaiból sokat átvettek. Bizonyos, hogy nemzsidó nőket is befogadtak az idők folyamán anélkül, hogy ezt most évszázadok mulva pontosan ki lehetne mutatni. Elettformájuk bizonyosan eltért a munkácsi, vagy a bagdadi zsidóság életformájától. A Talmud bölcsői között voltak, akik ezekben a kérdésekben szigorúbban és voltak, akik enyhébben ítéltek. Mai körülményeink között csak annak a felfogásnak van létjogosultsága, amely a „kibuc galujot” nagy elveit szem előtt tartva a maximálisan lehetséges könnyítéseket akarja alkalmazni.

Egy teljes zsidó törzs nem lehet kitéve állandó lealacsonyításnak és az állam feladata, hogy a velük való összeházasodás korlátait az utból végképen eltávolítsa. Nem az állam feladata, hogy szaporítsa a törvénytelen házasságokat, hiszen ennek a kérdésnek a nemredezése csak ehhez vezethet el. Ha az „Agudá” a Neturé Kártától való félelmében a kérdés megoldásához nem tud segítséget nyújtani, és ha a „Mizráchi” a fájó kérdést az Agudától való félelmében nem fogja dűlőre vinni, úgy ne csodálkozzanak a vallásos pártok és tömegek, ha az izraeli Kneszetben többséget kap az a mozgalom, amely majd a polgári házasság intézményét fogja kiterjeszteni az izraeli parlamentben.

Nem adhatunk menedéket a bűnözőknek

(HABOKER) Nem az első eset, hogy zsidó származású bűnöző a világ valamelyik sarkából a zsidó államba menekül, így próbálva kibújni az alól, hogy saját országának a bírósága előtt adjon számot vétkeiről, vagypedig azért, hogy a rea kiszabott büntetés alól szabaduljon. Az illető zsidó bűnösök az izraeli parlament által alkotott hazatérési törvényre támaszkodva kísérik meg bűnük elkövetése után nálunk való letelepülésüket, abban a tudatban, hogy ez a törvény a világ minden zsidójának alkalmat kell adjon az Izraelbe való bejövételre és jogot az itt való háborítatlan életre. Az illetők azonban tévedésben vannak. ha azt hiszik, hogy Izrael ál-

lana ilyenfajta védelemre, vagy segítségnyújtásra köteleve van velük szemben.

A hozzáink való menekülésének igazi okát meg nem tudjuk. Egyesek szerint azért jött Izraelbe, mert azt remélte, hogy hátralevő kevéssé napjait itt nyugalomban töltheti el. Mások szerint azért jött hozzáink és nem ment el álmáinak országába, Szovjetországba, mert ott számot kellett volna adjon bizonyos bűntettekről, amelyeket a Sztálin-korszakban, az akkori vezérek parancsára követte el.

Számunkra csak egy dolog lényeges: hogy nálunk ó nemkívánatos elem és hogy vissza kell őt küldeni oda, ahonnan érkezett.

A szombat Jeruzsálemben

(HACOFE) Az az aránylagos nyugalom, amely az utóbbi időben Jeruzsálemben a szombat napokon uralkodott, a gyűlölködni akarók nyugalmát ugyjárt szik nagyonis bántotta. Az ugynevezett „vallásos kényszer” ellen küzdők jeruzsálemi csoportja most arra jöt rá, hogy a jeruzsálemi lakosok közlekedés hiányában szombati napon képtelenek a Hadassa kórházban fekvő hozzátartozóikat meglátogatni. Ezért elhatározta, hogy ingyen közlekedés alakjában teherautókat állít be ennek a régi hiánynak a pótlására. A kórházi nyilatkozat szerint ugyan szombaton nincs bejelátogatás és az akcióval kapcsolatban minden vallásos közület és tényező a legerélyesebb tiltakozását fejezte ki, a szombat háborítókat ez egyelőre nem látszik érdekelní.

Az ügyhöz hozzátartozik, hogy a jeruzsálemi rendőrség nem adott ki engedélyt a teherautók szombati közlekedésére, ezenkívül a polgármester világosan kijelentette, hogy a Hadassa kórház a legélesebben ellene van az ilyenfajta szombati beteglato-

tásoknak, mert az ezzel kapcsolatos esetleges turbulens jelenetek semmiképp sem szolgálják, inkább zavarják a betegek nyugalmát. Vajon a vallásellenes liga ezután is meg fogja tartani a magatartását „beteglatozását”?

Külön fejezték a „Kol Jiszráél”, az izraeli rádióadó magatartása, amely a vallásos megnyilvánulásoknak nem igyekszik mindig helyt adni a maga hírközléseiben, a vallásellenesek ezen akciójának igyekezett idejében megfelelő nyilvánosságot biztosítani. Ha nem akarjuk, hogy Jeruzsálem a szombat közlekedés tekintetében Haifához hasonlón váljék, meg kell alkotnunk az egész országra kiterjedő szombat-törvényt.

A vallásos tömegeknek nem szabad nyugodni adódig, amíg a zsidó államban érvényre nem jut a Jeremiás próféta szózatában hirdetett felfogás: „Vigyázzatok lelkeitekre, ne száltsatok terheket és ne vétezzetek semmi munkát szombaton. Ha erre ügyelné fogtok, ennek a városnak a kapujába királyok és fejedelmek fognak tolongani és a város öökké állni fog.”

Megszüntetik a külföldön élő izraeliek vámkedvezményeit

Két havi túrelmi idő után csak jelentéktelen engedményeket fognak kapni

A pénzügyminisztérium határozata értelmében rövidesen megszigorítják azokat a könnyítéseket, amelyeket eddig külföldön élő izraeliek kaptak autók és háztartási szükségleti cikkek elvámolásánál. A pénzügyminisztérium körreiben kiemelik, hogy bizonyos engedményeket a jövőben is élvezni fognak a külföldön tartózkodó izraeliek, de meg akarják szüntetni azt a már elfajult rendszert, hogy

minél több ideig maradt távol egy izraeli állampolgár a hazájából, annál kevesebb vámot fizet az autójáért, vagy frizidert.

Enek az intézkedésnek a következménye az volt, hogy pártok, vagy intézmények kiküldöttéi erőnek erejével meghosszabbították külföldi tartózkodásukat, még ha nem is volt rájuk megbízóinak szüksége. Ez volt a helyzet egyetemi hallgatókkal is, akik egy-két évet akartak külföldön tanulni és azután megtoldták még legalább egy évvel, mert három év után már csaknem vámmmentesen tudták behozni a kocsi, vagy egyébét. Ezzel volta-keppen jutalmat kaptak azok, akik külföldön éltek és jobbára a devizát is Izraelből kapták.

„A hóhér háza”

A 70 éves Boros Sándor jeruzsálemi lakos, aki a kistarcsai tábor ösztökélt embere volt, kijelentette, hogy néhányszor látta Hunsche a kistarcsai táborban. Maga Hunsche ismételtén azt állította, hogy sohasem látta a kistarcsai tábor. Boros, aki a deportálás részleteinek vázolásánál könyvekbe tört ki, elmondta, hogy a Gestapo minden egyes embere tudott a gáz-

kamrákról és az ott történnő tömeggyilkosságokról. A budapesti zsidók „a hóhér házában” nevezték Eichmann irodáját.

Héves szövegváltásra került sor Laternser védőügyvéd és Henry Ormond között, aki szintén magánvádolóként lép fel. Ormond azzal vádolta Laternsert, hogy „ő is letette a volt SS-tagok esküjét.”

Novak hóstette és Földi Mihályné öngyilkossága

Frankfurt. (Az Új Kelet alkalmi tudósítójától.) — A kistarcsai tábor elhurocolásának bűnperében elhangzott izraeli vallomások egy részét röviden ismertettük. A tárgyalásnak ez a napja volt a legizgalmasabb. Megjelent a tárgyaláson Taylor amerikai tábornok, a nürnbergi perek főügyésze is és egy órá-t töltött a közönség körében.

Propper Emil haifai tisztviselő elmondotta, hogy Kistarcsáról már április 28-án elvitték a zsidókat, de ez a csoport, a zsidók legnagyobb öröme, két nap mulva visszaérkezett. A táborban tudták meg, hogy ez a budapesti Zsidó Tanács intervenciójára és Horthy kormányzó egyenes rendeletére történt. Az öröm azonban korai volt, mert július 19-én Novák vezetésével 25-30 SS legény tört be a táborba és brutális verések között összezsúrdták a zsidókat. Olyan nagyon siettek, hogy nem sikerült összeállítani a százas formációkat és teljes összevisszaságban dobták fel a zsidókat az autókra. Egy féllábu rokkant, aki toloszéken közlekedett, maga Novák emelte ki a székből és tette fel a kocsi-ra. Földi Mihály író felesége öngyilkosságot követett el, mert nem akarta, hogy ilyen sorsra kerüljön.

Özvegy Reiterné, jeruzsálemi tanu elmesélte, hogy Újvidékről vitték fel Budapestre, mert nem volt magyar állampolgár. A budapesti toloszából került Kistarcsára, ahonnan deportáltak és végigszenvedte Auschwitzól Műhlhausenig a náci koncentrációs táborokat.

Nem fogadják el bizonyítékként Szenes Erzsí könyvét

Szenes Erzsí író, elmondotta, hogy márcus 22-én Budapesten tartóztatták

Mától kezdve a vásár bezárásáig július 5-én:

A „Jerid Hámizrach” a közönség részére délelőtt 10 órától éjjelig lesz nyitva, a szórakozási központok éjjel 1 óráig

Ezáltal 6 órával bővítették ki a napi látogatási időt azok részére, akik gyermekeikkel a nappali órákban óhajtnák a vásárt meglátogatni, továbbá szervezett csoportok és távolabbi helyekről érkező látogatók kényelmére.

A nemzetközi Keleti Vásár július 5-én zárul — és azt nem hosszabbítjuk meg

Ügyeletes gyógyszerárak Tel-Avivban 19-24 óráig
Dr. Kohlberg, Allenby 23, tel. 60035; Frenkel, King George 28, tel. 223721; Jaffe, Ben Jehuda 172, tel. 224543; Jehuda Halévi 91, telefon 65159.
Haifai ügyeletes gyógyszerár: Hasi, Ben Giora 36, tel. 68266.
Jeruzsálemi ügyeletes gyógyszerár: Mayer, Jaffa-u. 46, telefon 24102.

s 19-én el-avivi HOH csoportja kiírásáról

RUSBA... (kolek-el) a HOH az s” közreműrendezi. legkésőbb 6-ig, a HOH al, Hájarkoa am alatt.

Modestia mánya

(Reuter, UPI)... (Reuter, UPI) közgyűlése teg zavazattal Dél országok ellenszavapén, jóváhagy. 6-ig, a HOH al, Hájarkoa am alatt.

Am-ika

OLYAM... HAI... (Reuter, UPI) közgyűlése teg zavazattal Dél országok ellenszavapén, jóváhagy. 6-ig, a HOH al, Hájarkoa am alatt.

gók

akik való... (Reuter, UPI) közgyűlése teg zavazattal Dél országok ellenszavapén, jóváhagy. 6-ig, a HOH al, Hájarkoa am alatt.

ndut

avivi HOH... (Reuter, UPI) közgyűlése teg zavazattal Dél országok ellenszavapén, jóváhagy. 6-ig, a HOH al, Hájarkoa am alatt.

ERIA,

avivi HOH... (Reuter, UPI) közgyűlése teg zavazattal Dél országok ellenszavapén, jóváhagy. 6-ig, a HOH al, Hájarkoa am alatt.

Emberek, akikről beszélnek

Joszele nyomában

Menáchem Porus rabbi, Kneszet-képviselő, az Agudát Jiszráel politikai osztályának vezetője, az Agudá önálló iskolahálózatának egyik igazgatója, a vallásos zsidóság „repülő nagykövete”, a Tóra Nagyjainak hű követője.

Menáchem Porus rabbi, a jeruzsálemi polgármester fia, hetedik generáció az országban: Anyai részről Rabbi Hillel Rivlin leszármazottja, aki a vilnai géon tanítványa volt és 180 évvel ezelőtt alijázott.

Menáchem Porus rabbi 46 éves, nagy, őszülő szakállával, hat gyermek apja és nagyapa. A Talmud magyarázatokban és a Kneszet polemikában egyaránt jártas, éppúgy tudja a modern héber nyelvet, mint a Rási irást és a modern propaganda eszközeit éppúgy ismeri, mint az ősi zsidó tradíciókat.

Porus rabbi az elmúlt héten tért vissza háromnapos európai körútjáról, melynek során Joszelét kereste. „Apai nagyapám — mondja — három hónapig volt útban Erecbe. En három nap alatt megjártam Londont, Párizst, Zürichet és Luzernt. Igaz viszont, hogy nagyapám idejében Joszelel nem jutottak volna olyan messzire.”

— Hogyan fogadják Nyugatban a szakállas, pájszoros ortodox zsidót?

— Amikor megmutattam a vizitkártyámat, amelyre rá van írva, hogy „parlamentári képviselő”, nagyot néztek. De aztán láttam a szemükben a szimpátia csillogását. Mintha azt mondanák, hogy bizony így kell kinéznie a parlamentári képviselőnek a Szentföldön.

Nem olyan egyszerű Porus rabbi számára az európai tartózkodás: „Külföldön csak gyümölcsből és zöldségből élek. De azt mondják, hogy az nagyon egészséges.”

Nagyasszony

— Valaki telefonált nekem, hogy gratuláljon — meséli Sosáná Persitz — és azt mondta, hogy nehéz megmondani, kinek jelent ez több megbecsülést: nekem, hogy Tel Aviv díszpolgárává választottak, vagy Tel Avivnak, hogy a város polgára vagyok. Nagyon haragudtam rá ezért. „Hogy mondhat ilyet? Egész életemben megtiszteltetés volt számomra, hogy Tel Avivot szolgálhatom.”

Sosáná Persitz a régi értelemben vett — nagyszony. Egy arisztokrata orosz zsidó család leánya — apja földszer volt, nagy befolyású ember — aki a cári időkben tanult a moszkvai egyetemen — zsidók alig kaptak oda belépést, zsidó lányok pedig megkevesébé. Majd a Sorbonneon irodalmi oklevelet nyert, a zsidó, illetve cionista nevelésnek volt — majdnem egy félszázadig — egyik vezetője. Ő volt a lelke az oroszországi „Tarbut” mozgalomnak, majd Tel Aviv városának közoktatási osztályának vezetője és a politikai arénájából való távo-

— Egy kis gyerekből egy nagy tragédia — sóhajt fel Porus rabbi. — Hogy mi elrabolnánk Joszelét? Hiszen, ha volna pénzünk, még ezrével tanulnának nálunk gyerekek! En ellenzem bármely nevelési módszernek is a gyerekekre való kényszerítését. Külföldön az Aljiját Hanoár ellen szónokoltok, mert az vallásos gyerekeket rabol el tőlünk. Hogyan tudom ezek után megmagyarázni, ami Joszelel történt?

— Igaz-e, hogy a vallásos zsidóság vezetői, még ha hivatalosan el is itélik Joszele elrablását, szívük mélyén helyeslik, hogy a gyereket nem adják vissza szüleiknek?

— Szó sincs róla — tiltakozik Porus rabbi — ez a benyomás onnan származik, hogy megvádolnak bennünket a bünténnyel és amikor szabadkozunk, úgy tűnik, mintha a gyermekrablást akarnánk igazolni.

Porus rabbi szerint nemcsak a gyermekrablók hibásak: „Az izraeli kormány engedékenyebb is lehetne Straksz kiadatása kérdésében és akkor az egész probléma magától megoldódna.”

A rabbi megszokítja a beszélgetést a Mááriv ima idejére. Ez a szünet jellemzőleg jobban azt, hogy élte a vallási szentség és a mindennapi politikai problémák között oszlik meg.

— Ez egyébként otthon is megmutatkozik — meséli, szemüvege mögött mosolyogva. Porus rabbi — Naftali fiam, aki 9 éves, azt mondta egyszer, hogyha megne, ő a Chazon Isi vagy a briszi rabbi szeretne lenni. Egész gyűjtéménye van nagy rabbi képeiből. Ezzel szemben, amikor megkérdezték Meír fiamat, aki mindössze hét éves, hogy mi szeretne lenni, ha megne, azt válaszolta: Kneszet-képviselő. És tudja is a legtöbb képviselő nevét és azt is, hogy melyik párthoz tartoznak.

zásaig a Kneszet közoktatási és kulturbizottságának az elnöke. Ma, közel a hetvenhez, saját könyvkiadó vállalatát vezeti, amely iskolakönyvek kiadásával foglalkozik.

— Négy éves voltam, amikor először találkoztam Dizengoffal — meséli Sosáná Persitz — apámhoz jött látogatónak Oroszországból és gyönyörű fényképeket hozott magával Erecből. Az időtöltést Dizengoff még nem is álmódott Tel Aviv megalapításáról.

Az első találkozás óta... 29 év múlt el és Sosáná Persitz alijázott. Néhány hónappal az országba való érkezése után már meg is választották Tel Aviv városi tanácsába és „Dizengoff bácsi”, valamint Jiszráel Rókách oldalán ő volt a városvezető triumvirátus női tagja.

— A városháza — meséli — ugyanaz a kis épület volt, mint ma. De a városi tanácsnak akkoriban 45 tagja volt és a régi Herzlia gimnázium nagytermében tartottuk üléseinket. Micsoda

da viták folytak — reggel háromig... Mi, a polgáriak, vezettük a várost és az ellenzékben olyan személyiségek voltak, mint Berl Katzenelson, Sertok (Sárét), Eljihu Golomb és Namirovsky, aki ma Namir néven polgármester.

Sosáná Persitz szemével a múltba tekint és így mondja eltűnődve: „A Rothschild bulvár 1. sz. alatt laktam Becalé Jaffeval egy házban. Tel Avivnak akkor már 45 ezer lakosa volt és egészen a Járkon utcáig terjedt. Küzdelmes évek voltak azok a héber nevelés és kultúra terjesztésért: nem volt pénz és nem voltak héber tankönyvek.”

A legtöbb közéleti személyiség, akiről Sosáná Persitz megemlékezik, ma már — utcanév. A régi gárdából csak kevesen maradtak meg.

Argentínából érkezett

Joszele Avidár, Izrael argentinai nagykövete, rövid látogatásra hazakerkezett. Avidár Buenos Airesba, hogy Eichmann nyomtalanul eltűnt az argentin fővárosból.

— Nem találtam semmi jelet az Izrael-ellenes érzelmeknek az argentin közleteményben — meséli a nagy követe — és a saját nagy többsége is becsületes módon tudósított a per menéről. Még Eichmann kivégzése sem váltott ki nagyobb izgalmat, tekintettel arra, hogy az utóbbi időben nagy zajlás volt az argentin politikai életben, nem beszélve arról, hogy a labdarugó

— Tényleg szebb idők voltak azok?

— Akkor is voltak politikai intrikák — „vallja be” Sosáná Persitz — de valahogy családiasabb volt minden és a hangulat még a politikai ellenfelek között is barátságosabb volt, mint ma. Azonkívül naivabbak voltunk és jobban tudtuk lelkesedni. Ma mindennap érkezik valami nagy személyiség az országba, már alig figyelnek rá fel. En még emlékszem, micsoda izgalomban tartott bennünket Masaryk tel-avivi látogatása. És arra is emlékszem, hogy Albert belga király inkognitóban érkezett és Dizengoff otthonában találkozottunk vele. Kimentünk a teraszra és jött Szoszkin, az első tel-avivi fényképész és lefényképezt bennünket.

Ez a fénykép azonban hiányzik Sosáná Persitz albumából.

— Bizony haragudtunk Szoszkinra, amikor egy hét múlva közölte velünk, hogy sajnálatára nincs fénykép, mert elfelejtett a fényképezőgépbe filmet tenni.

világbanoktség is elterelte a figyelmet Eichmannról.

A legutóbbi napok eseményeiről és különösképpen pedig a buenos airesi zsidó diáklány ellen elkövetett súlyos merényletről nem nyilatkozik a nagykövete, „minthogy akkor már elhagytam az argentin fővárost és így nincs elsőkézből információ.”

Joszele Avidár szerint a diplomáciai élet egyetlen komoly nehézsége az, hogy az embernek sok időt kell négy fal között eltöltenie. Alighogy hazaérkezett, turistát megszegyenítő vehemenciával nekiküldött, hogy bejárja az országot, „mert (Folytatás a 7-ik oldalon)

KERESZTREJTVÉNY 1003

1	2	3	4	5	6	7	8		
9	10		11			12			13
14				15	16		17		18
19			20			21		22	
23		24			25			26	
27				28				29	
30				31			32		
33			34			35			
36		37		38		39			40
41			42		43			44	
		45		46		47		48	49
				50					

Visszintés. 2. Okori világbirodalom a mai Irák helyén. 9. Kórházi alkalmazott eleje. 11. Rágószerv. 12. Anyagi veszteség. 13. Vissza: híres pesti zsidó sportegylet volt. 15. Om-ladák. 17. Gázómadar. 19. Testrészt mássalhangzó. 20. Vissza: svéd származású világhírű filmszínész. 22. Becstelen ember fele. 23. Erkölcstan. 25. Levegő. 26. Arab törzsfő fele. 27. Szibériai folyó. 28. Vissza: angol férfi. 29. Latin ügy. 30. Ésszel elfogja. 31. Oroszországi folyó. 32. Lengyel-zsidó munkásszervezet a második világháború előtt. 33. Német város mássalhangzó. 34. Erődítvény. 35. A természet erőit megszemélyesítő tündér a görög mitológiában. 36. Puska része. 38. Talizmán. 40. Francia szellem első betű. 41. Bákomp ikerzava. 43. Lelekész. 44. Nyakraváló keverve. 45. A Liberális Párt egyik vezére. 47. Fenyítő eszköz. 49. Duplázza Brazília válogatott labdarugó. 50. A magyar király első helyettesének címe volt.

Függőleges. 1. Fialat izraeli író, első regényével „Az ötödik égből” jelentős sikert aratott, teljes név. 3. A fekete kontinens első betű. 4. A jugoszláv kommunista párt hivatalos lapja. 5. Borodin opera hercege. 6. Mindennek van. 7. Víz növény. 8. Dokumentum. 10. Erdélyi származású amerikai-zsidó film producer. 13. Francia filmrendező „Vasárnap soha” stb. teljes név. 16. Délafrikai elhunyt miniszterelnöke. 18. A legnagyobb amerikai jiddis költő. 20. Betűvel az elején lábrész. 21. Gázómadar. 24. Jelt ad. 28. Vissza: száműzetésben élő argentin exdiktátor. 29. Szeszital. 31. Héber lap, deszka. 32. Latin hogy volt. 35. Ázsiai ország honi nevének, harmadik betű duplázza. 37. Ravasz állat. 39. Magyar-zsidó humorista. 42. Telt idomu fele. 46. Skálahang. 48. Francia személyes névmás.

NYEREMÉNYKÖNYV GERVAI SÁNDOR Galambok az olajfák ágain

Technika • élet • tudomány

Grönland: a világ legnagyobb és legkülönösebb szigete

Ha Dániáról, erről a kis európai országról hallunk, képzeletünkben virágozó mezők, jólművelt földek, barátságos emberek jelennek meg, akik rendkívül kellemes éghajlat alatt, kulturált körülmények között élnek. Az igazság azonban az, hogy Dánia felségterületének 98 százaléka a világ leghidegebb vidéke, olyan gleccser-terület, amelyhez hasonló alig akad a nyugati földtekén. Grönland ugyanis a dán királyság elválasztott hatalan része, ötvenszer nagyobb, mint az anyaország.

A jég és a hó hazája Grönland a föld legnagyobb szigete: területe körülbelül 850.000 négyzetméter, de annak 5/6-od részét jég borítja. Csak a partok közelében fekvő keskeny sáv mentén, de ezen a vidéken is északsarki időjárás uralkodik, tehát az erdők is ismeretlenek. A parti sávot festői szépségű fjordok szakítják meg. Nem csoda, ha Grönland emiatt nagy idegenforgalmi vonzerőt jelent.

Grönland 25.000 lakosa eszkimó és skandináv eredetű. Grönland és a Skandináv félsziget közötti kapcsolat több mint ezeréves: az északi Vikingek, utazásaik során — Columbus útja előtt 500 évvel már — Grönlandra is elkerültek. A sziget lakossága főleg a tengerből él. A föld maga alig művelhető, még a gleccser által védett déli völgyekben sem. A tenger viszont korlátlan lehetőségeket nyújt. Ezért aztán a lakosság jelentős hányada halászattal foglalkozik. Halkivitele komoly helyet biztosít számára a világpiacokon.

Oktatás és közlekedés A grönlandi iskolák kétszázéves múltra tekintenek vissza. Ma már Grönland szigeten egyetlen alfabetát sincs. Grönland népének legnagyobb része kizárólag a régi eszkimó nyelvet beszéli. Most kezdik bevezetni az iskolákban a dán nyelvtanítást. Egyetem felállítására is tervbe van véve. Legújabb időkben a rádió is a közlekedés szolgálatába állították. A grönlandi nyelven sugárzott műsort Észak-Kanada eszkimói is rendszeresen hallgatják. Nagyon fejlődött a sziget látogatottsága, amióta repülőgépek is közlekednek oda. A sziget déli részén több modern repülőteret építettek a dánok. Az Észak Európa és Amerika között közlekedő gépek ma már Grönlandot is érintik. Grönland lamikor Dánia gyarmata volt, de ma teljes egyenjogúságot élvez az anyaországgal. Még a „gyarmati korban” sem ban is nevezetes, mégpedig arról, hogy egyike a kevés számú földrészeknek, ahol nincs jövedelemadó. Néhány másfajta adót már bevezettek a dánok. Így az italra,

Bányászat — egészségügy Amennyire alkalmatlan a föld a megművelésre, annyira gazdag a föld belseje különleges fémekben. A sziget déli részén fekvő Ivigut város mellett több mint száz éve bányásszák a kryolithot, amely az alumíniumgyártás egyik fontos kőanyaga. Ez a föld a világ egyetlen pontja, ahol ez az értékes anyag kitermelésre alkalmas mennyiségben fordul elő. Észak-Grönlandon most kezdik el a cink és ónbányák feltárását. A föld azonban még más jelentős ásványi kincseket is rejt magában.

Grönland más vonatkozásban is nevezetes, mégpedig arról, hogy egyike a kevés számú földrészeknek, ahol nincs jövedelemadó. Néhány másfajta adót már bevezettek a dánok. Így az italra,

Még mindig sok áldozatot szed az epilepszia

Az epilepszia, ez az ijesztő szimptomákkal járó betegség még ma is — századok után — szedi a maga áldozatait. Ennek ellenére, hogy a kórt ma már sok esetben eredményesen lehet gyógyítani. Nagy hiba, hogy az állásközvetítő hivatalok és a munkaadók is nagy előtérrel viselkednek az epilepsziában szenvedőkkel szemben, még akkor is, ha a beteg kezelés alatt áll és a tünetek is ritkán és enyhe formában jelentkeznek nála. Az epilepsziát az agy időleges rendellenes működése váltja ki. Sok esetben átmeneti eszméletlenséget, izomgörcsöket okoz. A roham alatt a beteg egész testében rázkódik és remeg. A baj okát ma napig sem ismerik. Az egyik beteg eszméletlensége csak percekig tart, a másiké órákig. Vannak, akik a rohamot hetenként megkapják, vannak olyanok is, akik majdnem minden nap.

Egy amerikai professzor, aki a korlátozott munkaképességű dolgozók ügyeivel foglalkozik, azt mondotta, hogy az epilepsziás betegeknek több mint a felét kétezeresen lehet meg lehet ma már gyógyítani, annyira, hogy a roham soha többé nem jelentkezik. A betegek 30 százalékánál korlátozni lehet a rohamok számát és ezért ennél a két csoportnál semmi indok sem forog fenn arra, hogy őket a dolgozók közösségéből kizárják. Nagy nyiba, hogy például az amerikai biztosító társaságok nem hajlandók az ilyen betegekkel kapcsolatos balesetkészenléti kártérítést fizetni. Az amerikai professzor szerint az egyre tökéletesedő gyógyszerek révén remélni lehet, hogy a betegség gyógyítása még nagyobb léptekkel fog előrelenni és hogy így majd fel lehet a harcot venni a teljes egyenjogúsításuk érdekében.

UJ KELET REJTVÉNYPÁLYAZAT-SZELVÉNY 1003

Név: .....
Cím: .....

AZ 1000. SZÁMU KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTESE
Visszintés: 2. JONA KESZE, 20. PAMPA, 23. EMAIL, 35. BRAVO, 38. MOKUS, 50. PAUL GARDY
Függőleges: 1. MONTECASSINO, 10. HAMMURABI, 13. SZUVANO WONG, 28. DOORN, 35. BUBER.

4 Uj Kelet 1962 VII 1

A Tisztelt Házban

Az Új Kelet parlamenti tudósítójától

A KÜLÜGYI VITA

lényegében véve költségvetési vitának indult, mert hiszen arról volt szó, hogy második és harmadik olvasásban a Ház asztalára helyezték a külügyi tárca 1962/63. évi 36.000.000 forintos kiegészítő költségvetési keretét. Ugyanakkor Golda Meír külügyminiszter elmondta az ilyenkor szokásos beszámoló miniszteri-ma felépítéséről és anyagi szükségleteiről. Ezt követte a beszámolóban Izrael külpolitikai vonalának ismertetése és elért eredményeinek felsorolása. A tulajdonképpeni költségvetési részhez egyetlen képviselő sem szólott hozzá. Valószínűleg meg sem figyelték a beszédnek ezt a részét. De nemcsak ők, hanem a parlamenti tudósítók is teljesen figyelmen kívül hagyták a számszerűségeket és a bejelentett takarékosági terveket. Mindenki a politikai tartalomra figyelte és ennek következtében került elő a hónapok és a sajtó érdeklődését az a kis mondat, amit később egyes megfigyelők a külügyi beszámoló majdnem legjelentősebb pontjának minősítettek. Golda Meír ugyanis kijelentette, hogy takarékoskodni is akarunk és éppen ezért a külügyminisztérium megszünteti telavivi összekötő irodáját és azt a jerszalemi központi hivatalba olvasztja be.

Csak harmadnap derült ki, hogy milyen politikai fontossága van ennek a látogatás ügyviteli intézkedéseknek. Ekkor ugyanis már nyilvánvaló volt, hogy az Izraelben akkreditált és jerszalemi Tel-Avivban és környékén lakó külföldi diplomaták hatalmas táviratokban számoltak be hazájuk külügyminisztériumainak arról az intézkedésről. Mert miről is van tulajdonképpen szó? 1948-ban, amikor egymásután érkeztek a diplomaták Izraelbe, még nyitott kérdés volt, hol lesz az új állam fővárosa. A Bernalotte-terv és más nemzetközi armánykodások állandóan napirenden tartották Jeruzsálem nemzetközivé tétele kérdését. Számos ország és így számos diplomata ma sem ismerte el Jeruzsálemet Izrael fővárosának és amikor a kormányhivatalok és köztük a külügyminisztérium is Jeruzsálembe helyezték át ezek a diplomaták jegyzékeit, hivatalos beadványokat változtatlanul Tel-Avivban, a külügyminisztérium tel-avivi összekötő irodájához nyújtották be. Most aztán ez az állapot megszűnik. Tetszik, nem tetszik, a külügyminisztérium minden szerve Jeru-

AZ ELMARADHATAT-LAN VIHAR

Ben Eliezer (Chérut) képviselő felszólalása során tört ki. Az ellenzéki honatya kétségbevitte az izraeli külpolitika szép eredményeit és rendre rámutatott különböző, általa súlyosnak vélt kudarcokra. „Boldog külügyminiszterünk luxusvonaton utazott a beszéde során. Csak a kellemes és szép állomásokon állott meg egy-egy pillanatra, pedig bőven voltak más állomás-lehetőségek is, ahol megtorpanva a bajokról, kudarcokról lehetett volna szó.” Ahogy fokozódott Ben Eliezer kritikái hangja, úgy fokozódott a többségi pádsorokból az indulatos kőbékialítás. Ezzel szemben, amikor Ben Eliezer kijelentette, hogy Izrael „térdenállva könyörög” Németországnak diplomáciai kapcsolatok felvételére, Meír Argov (Mápj) képviselő, a külügyi bizottság elnöke, magából kikelve utasította vissza ezt a kijelentést. Az általános hangzavarban Kádis Luz házelnök háromszor utasította rendre Argovot és végül megtiltotta, hogy tovább beszéljen. A lecsillapodott hangulatban kezdte meg felszólalását egy másik képviselő. Ez alatt éppen Ben Eliezerre került a sor, hogy mint a Ház alelnöke, az ülés elnökségét átvegye. Alig vette kezébe Ben Eliezer az elnöki kalapácsot, kiderült, hogy a felszólalók jegyzékében pontosan az a Meír Argov követezik, akivel pillanatokkal azt megelőzően a legnagyobb szócsatában volt. Argov képviselő fanyar humorral így kezdte beszédét: „Tisztelt Ház, igen tisztelt Elnök úr, remélem, nyugodtan fogom tudni felszólalásomat elmondani, mert az Elnök úr részéről kellő védelemben fogok részesülni.” Ben Eliezer meg is jegyezte: „Ez természetes, mert hiszen közbeszólással csak én zavarhatom, de ahhoz a képviselői pádsorban kellene ülnöm.”

JAPAN ÉS IZRAEL

népének számszerű relációjában igazán joggal mondhatja bárki, hogy Izrael kis nép. Valójában azonban éppen a japánok magyarázták meg ennek a fogalomnak rendkívüli relativitását. Hárári képviselő mondta ezt el a külügyi vitában. Amikor nemrégiben az Izrael-Japán barátsági tárgyalás küldöttségét Japánban jártam, államférfiak előtt elmondott beszédemben kijelentettem — mondotta a képviselő —, hogy Izrael a maga kétmillió lakosával igazán kis nép a hatalmas Japánnal szemben, amelynek kilencvenkét millió lakosa van. Válaszában az akkori japán kormány egyik tagja mondotta: Tervezés azt hinni, hogy az önk népe kicsi, a miénk pedig nagy. Izraelnek, a kétmillió országának nagy problémáját képezi negyven millió kiegészítő szomszéd sága. Japánnak ugyan kilencvenkét millió lakosa van, de nekünk olyan szomszéd népe központi politikai problémánkat, amelynek 640 millió lakosa van. Így tehát sokszor mi éppen úgy kis népnek érezzük magunkat, mint ahogy ők is, amikor önmagukat szomszédaik számárnyának perspektívájában látják.

AZ IGAZSÁGÜGYI TÁRCA

költségvetési vitájának záróbeszédét dr. Dov Jozsef igazságügyminiszter jórészt az állami jogtanácsos-államügyész sajtóban annyit vitatott kérdésének szentelt. Márcsak azért is így kellett tennie, mert ugy-

szólván valamennyi felszólaló is, főként erről a kérdésről beszélt. Dr. Dov Jozsef válaszbizsédét két héten át egyre halogatták s azok, akik éppen csak azért jöttek a Kneszetbe, hogy politikai életünk napirendjében előtérbe kerüljön kérdésről halljanak, ismételtlen családottan távoztak. Valószínű, hogy a hallgatás összefüggésben állott a háromtagu jogászbizottság ki nevezése körüli nehézségekkel. A kormány ugyanis elhatározta, hogy a vitás kérdést három kiváló jogász szakértői véleményére bizzza, de ezeknek személye tekintetében dr. Jozsef és Hausner egyáltalán csak nagyon nehezen tudnak megállapodni s valójában még az igazságügyminiszteri válaszbizséd elmondásakor sem volt ismeretes, kikből fog a bizottság állni. De mert már nem lehetett a dolgot tovább halasztani, dr. Jozsef elmondta válaszbizsédét, amelynek elején kijelentette: Három hétig türelmesen hallgattam és türelmesen olvastam, amit erről a kérdésről mondtak és irtak, most én mondom el a véleményemet, kérem ne zavarjanak, most önk hallgassanak meg engem. Különböző is kijelentem, hogy egyetlen közbeszólásra sem fogok válaszolni.

Ez az óvintézkedés helytlennek bizonyult, mert tényleg nem zavarták az igazságügyminisztert, aki mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy közte és Hausner között, szívesen a viszony, harmonikus az együttműködés és, amint a miniszter meghatározta, „ami engem illet, a legjobb viszonyban vagyok a főügyessel.”

Az elvi ellentétéről szólva Dov Jozsef disszertációjának beillő beszéde teljesen elméleti síkon igyekezett bizonyítani álláspontját, a fennálló törvények helyes magyarázata alapján és az Izraeli valóság szükségleteinek figyelembevételével az állami jogtanácsos működését az igazságügyminiszternek el kell vetni. A már előző héten elhangzott vitában dr. Jozseffel szembeállított éppen pártjának, a Mápájnak kiváló jogásza, Chájim Cádok képviselő. Dr. Jozsef válaszában atyai hangon mondta: „Nagy figyelemmel hallgattam kedves volt tanítványomnak, Cádok képviselőnek érdekes fejtegetéseit. Cádok azok közé tartozik, akiket a jogi pályán éppen én neveltem, hiszen nálam dolgozott és éppen a legjobbak közé tartozott. Ma is kiváló jogásznak tartom, ma is nagyrabecsülöm és nagyon kedvelem. Az állami jogtanácsos kérdésében elmondott beszédében azonban helytelen uton járt, mert hivatkozott törvényszakaszokra, anélkül, hogy azokat szösz szerint idézte volna és így módjában állt volna azoknak helytelen magyarázatot adni. Ezt pedig jó jogásznak nem szabad tennie.” Szemüvege alsó peremén át Cádokra tekintve dr. Jozsef beszéde kéziratától eltérve még hozzáfűzte: „Azért én továbbra is szeretem Cádokot.”

Dr. Jozsef egyébként külföldi példának felhozva elmondta, hogy a weimári köztársaságban megpróbáltak olyan központi államügyességi szövetet kitalálni, amely a végrehajtó hatalomtól teljesen független volt. Ez a merész jogelméleti kísérlet azonban ott sem vált be és még a weimári köztársaság idején kellett visszatérni ahhoz a régi rendszerhez, amely a kormány és államügyesség közötti függőséget ismét kidomborította.

A LIÉGE-I DRÁMA

Egy fiatal anya, egész családja segítségével megöli szörnyszülött csecsemőjét. — Az orvos segít a gyilkosságnál. — Az egész európai közvéleményt lázba hozta a tragédia. — Politikai válság Belgiumban.

— Láng László riportja —

Suzanne Vandeputte végre boldog volt. Évek óta akart gyereket és titokban mindig azt remélte, hogy lány lesz. Jean, a férje nyíltan is megmondta: csak akkor lesz teljes az öröme, ha lány lesz.

Most, hogy az ápolónő közölte vele, hogy leánya született, szinte semmi sem hiányzott a boldogságához. Ha csak az nem, hogy lát-hassa a gyermekét. De az orvos azt mondta neki, hogy ezen a modern klinikán még az is szokásos: az újszülötteket néhány napig gondosan elkülönítve tartják.

Megrendelték a nyomtatott értesítőt: „Madame és Monsieur Vandeputte boldogan tudatják, hogy Karine megszületett.” A nevet már régen előre választották.

Karok nélkül Az öröm egy csapásra változott a legszörnyűbb kétségbeeséssé, amikor végül is megmutatták az anyának az újszülöttet: Karinek nem voltak karjai. Helyükben, magából a törzséből nyúlt ki két kézfej. Az egyiket három, a másikat két ujj volt.

Az apa nem volt kevésbé szerencsés, mint Suzanne. Amikor ez utóbbi, a család és az orvosok jelenlétében felkiáltott: „Nem hagyhatom, hogy így éljen!” — megértően bólogt.

Hazavitték a gyereket és összeült a családi tanács: az anya, az apa, az anyanővére és a nagymama. Valamennyien egyetértettek abban, hogy a gyerek nem élhet így, mert egész életében szerencsétlen lesz.

— Most kell megölnöm, mert később nem tudnám megtenni — jelentette ki a fiatal anya.

Az orvos segít

Megölni, de hogyan? — Egyiküknek sincs tapasztalata a gyermekgyilkosság terén. Szakemberhez kell fordulni. A nagymama magára vállalja a dolgot.

Casters doktor a család orvosa. Abban a városnegyedben, ahol dolgozik Liégedben, ebben a nagy, dinamikus, életörömtől teli belga városban, mindenki ismeri és szereti. Egy kicsit a „szegények doktorának” ismerik, aki mindenkor kész

segíteni, akkor is, ha a beteg nem tud fizetni. Öt keresi fel a nagymama. Sir és könyörög. A doktor először nem akar hallani a dolgról. De amikor egymásután, három napon át visszatér a síró öregasszony, nem tud tovább nemet mondani. Megírja a receptet.

A fiatal asszony nővére készíti el a mérget. A csecsemő tejébe mézet kever és így teszi bele az altatót. A nyolc napos kised megissza a tejet és többé nem ébred fel.

Ismét a Softenon

Doktor Wuertst, a szülőorvos, aki a klinikán segített a világra hozni a gyereket, más véleményen volt, mint a kollégája. Amikor hallotta, hogy a gyermek meghalt, visszaemlékezett az anyai kétségbeesett kijelentéseire. Kötelességének tartotta, hogy értesítse a rendőrséget.

A házkutatás rövid és eredményes volt. A rendőrök nem csupán az altatónyomait találták meg, hanem még egy gyógyszeres, amely útmutatásul szolgált a dráma eredetére vonatkozólag. Az anya éjjeliszekrényében több tubus Softenont találtak.

A thalidomid bázisú orvosság különböző európai országokban különböző nevekkel kerül forgalomba. Németországban — ahol gyártják — „Contergan”, Belgiumban és más államokban „Softenon”-nak hívják.

A közelmúltban az egész világsajtó riasztó híreket közölt a gyógyszer szörnyszerű következményeiről (az Új Keletben beszámoltunk nevelken kerül forgalomba). Különösen terhes nőknek ajánlották, mint nyugtatót. Minden országban, ahol használták, ezerszámra jöttek a világra a szörny szülöttek.

Az euthanazia problémája

A gyilkos gyógyszer ügye, a liégei dráma következtében, egyszerre a lapok címloldalára került. De a gyógyszer problémája mellett, egy másik kérdést kezdtek vitatni, amely megosztotta az egész európai közvéleményt. Orvosok, jogászok, pszichológusok, írók, filozófusok és közéleti emberek nyilatkoznak. Mindegyik szenvedélyesen védi a ma-

ga álláspontját, de ezek gyakran teljesen ellentétesek egymással.

A kérdés a következő: erkölcsileg joga volt-e Suzanne Vandeputtenak megölni az újszülöttet?

Az euthanazia problémája ez, amely egyébként in állandó vitatéma. Természetesen nem a hitleri értelemben vett gyilkosságok létjogosultságát vitatják. De napról-napra felmerülnek olyan esetek, amikor a szenvedésektől kell megmenteni egy amúgy is halálra ítélt embert. Nemrégiben egy rákbeteget ölt meg a rivére, mert nem tudta tovább nézni a szenvedéseit. Az eset nagy port vert fel. Valamennyi világlap cikksorozatot közölt és az olvasók tízezrei küldtek leveleket a szerkesztőségekbe, hogy elítéljék vagy felmentést adjanak a testvér-gyilkosnak.

A liégei ügy még problematikusabb. Egyesek úgy vélik, hogy a szörnyszülött csak boldogtalan lehetett volna és erkölcsi joga, sőt kötelessége volt az anyának megszabadítani a szenvedéstől.

De mások arra hivatkoznak, hogy számos hasonlóan deformált gyermekből lett, ha nem is normális, de boldog felnőtt. Egyszerre divatba jöttek az újszülöttek azok a riportok, amelyek a súlyos testi elváltozásban szenvedő gyermekeket nevelő intézetekben készülnék.

Wuertstet, az orvost, aki feljelentette az anyát, sokan elítélik. De ő úgy érzi, nem tehetett mást: „Sajnálom ezt a családot, de nem kellett volna gyilkolnia. Ezt megbocsáthatatlannak tartom. A sztrájkok idején, egy embernek a karjait, közvetlenül mellettem, leszakította egy gránát. Megölték ezt az embert? Nem. Ellenkezőleg. Mindent elkövettek, hogy megmentjük. A probléma azonos volt a gyerekekkel kapcsolatban.”

Politikai botrány

Öt személytől vizsgálati fogságban. Valamennyiüket gyilkossággal, vagy cinkossággal vádolják. De korántsem ért mindenki egyet abban, hogy a négy családtagot és az orvost el kell itélni.

Nem csupán „az utca emberének”, de a politikai pártoknak is megoszlik a véleménye. A szocialisták az egészségügyi miniszter lemondását követelik, mert nem akadályozta meg a gyógyszer forgalombahozatalát. A parlamentben az interpellációk követik egymást.

A baloldali sajtó úgy véli, hogy fel kell menteni a vádlottakat. A Le Peuple, a szocialista párt lapja főcíme: „Nincs jogunk elítélni az anyát, aki meg akarta menteni gyermekét a szenvedésektől.”

De a szélsőjobboldal „Dernière Heure” más véleményen van: a tettések legszigorúbb megbüntetését követeli, nehogy az euthanazia divattá váljon.

Miközben teljes heves-séggel folyik a parlamenti és a sajtóvita, a brüsszeli „Le Soir” új bombát robbantott: egy interjúban, az egészségügyi államtitkár közölte a lappal, hogy még e pillanatban sincs semmi-féle érvényes rendelet, amely megtiltana a „Softenon” forgalombahozatalát és hogy elvben a gyilkos gyógyszer továbbra is kapható a belga gyógyszerterekben.

Domány

nagyobb zigarette

és néhány más... Ezek az... közösi... kerülnék, ame... legnagyobb... cölóra for... regek, rokk... istápoására... en az egészség... nak megoldása... ny hatáskörébe... dának e tekin... sikeres mun... Evtizedekkel... nagy erővel... lakosság kö... kulózi. A dán... nagy kórházat... szigeten és a... teljesen dij... bon, Grönland... az „Ingrid ki... atórium”, egy... dern kétszáz... működik. A... i harc másik... re a „Misiga... j, amely min... közzel fel va... ly e pusztító... leküzdéséhez... hajó a több... hosszúságu... ett közlekedik... többszáz ap... ülést látogat... következtében... grönlandi la... sett volna át... vizsgálaton... osai körében... tuberkulózis... fontosan olyan... mint az anya...

zlekedés

iskolák két... tekintenek... Grönland... analfabé... len népnek... kizárólag a... elvet beszé... k bevezetni... a dán nyelv... etem feláll... van véve... ben a rádió... szolgálatá... A grönlandi... zott műsort... eszkömi is... allgatják... dött a sziget... amióta re... közlekednek... déli részén... repülőteret... ok. Az Észak... erika között... ek ma már... rintik. Grön... Dánia gyar... e ma teljes... évez az... Még a... rban” sem... ki Dánia a... anyaország... sa mellett... niához még... esolatok fül... lttban.

pt szed

professzor, t munkaké... k ügyeivel... mondotta, zias bete... t a felét... lehet ma... annyira, soha többé... A betegek... korlátozni... számát és... sem forog... öket a dol... ből kizár... hogy pé... i biztosító... hajlandók... el kapcso... k kátéri... amerikai... t az egyre... vgyaszerek... et, hogy a... tása még... el fog elő... ty majd... ot venni a... sitásuk ér...

5770
ERNEST
BOREL
A SVAJCI ÓRA
100 ÉVES TAPASZTALAT
NEZZE MEG
AZ ÚJ MODELEKET
A
"JERID HÁMIZRACH"
32-ES PAVILONJÁBAN

ISTENKERESŐK A KÁRPATOK ALATT

A CHASZIDIZMUS REGÉNYE IRTA: SCHÖN DEZSŐ

2.

Szerinte, Németország néhány nagy városában a gazdasági életben gyors és hatalmas változások történtek. Sok zsidó család meggazdagodott és tudott dolog, hogy a vallás a maga sok megszorító intézkedésével csak a szegénység melegágyában bír marandó jellegűt öltetni. A gazdag zsidók bejáratosak lettek a főúri házakba és lassan-lassan leszoktak régebbi életmódjukról. Amikor a sárgafoltos zsidó ruhát levették, a meggörnyedt hát kiegyenesedett. Az a zsidó, aki a főúrak előkelő társaságában ült, megfedkezett néha a minchá-imáról, sőt, már arra sem vigyázott, hogy minden nap imaszíjakat csavarjon a karjára és tálitba burkolózzon. Sokszor egyáltalán nem imádkozott és idővel azt is megszokta, hogy megszegje a szombati tilalmakat. A gazdag zsidók hozzászórtak a keresztény asztalokhoz. Kezdetben kényszerből ettek, a szegény miatt, később önként és akarva tették, mert a dolog megengedhetőként tűnt a szemükben. Amikor visszajöttek a gettóba, úgy viselkedtek, mint a többi testvéreik, de az évek során az új szokások belopódtak a gettóba, — s egy rövid emberöltő leforgása alatt, a német zsidóság a tökéletes pusztulás lejtőjére jutott.

A zsidó elemi iskola tanítójától tudta meg reb Mose Teitelbaum, hogy az „aufklärer” járvány az utóbbi időkben még aggasztóbb méreteket öltött, mert a politikai változások erősen a malmára hajtották a vizet. Megtudta, hogy Napoleon a két hadjárat közötti pihenést nemcsak arra használja fel, hogy törvényeket csinál, új országhatárokat rajzol és fejedelmeket cserél ki, hanem a zsidóságot is észrevette és eltökélte, hogy kigyomlája a zsidó vallásból mindazt, ami nemzeti jelleg benne és ami az egykori önálló népi életre emlékeztet. Ahogy Mordche professzor belépett a rabbi szobájába, kihúzta zsebéből a „Vereinigte Ofner und Pester Zeitung” egy-egy számát és megmagyarázta azokat a híreket, amelyeket a rabbi számára kijegyzett. Különösképpen sokat magyarázott a Párizsban történtekről. Arról, hogy a császár parancsára zsidó kongresszus ült össze, az úgynevezett „szinhedrion” és maga a császár állapította meg a tanácskozással tárgyát is. Kikereste és elhozta a rabbinak az újságnak azt a számát, amely ártatlanul elmondja, hogy „in allgemeinem weiss man, dass der Wille des Kaisers dahin geht, die Juden Frankreichs sollen mit Entsagung aller talmudischen Vorschriften und mit alleiniger Beobachtung der mosaischen Gesetze, sich der gesellschaftlichen Lebensart und Gesetzgebung anbequämen, welche die Christen Frankreichs verpflichtet.” Elmagyarázta a rabbinak, hogy a császár célja a zsidó szombat és a vegyesházasság tilalmának a megszüntetése, a messiáshit kiirtása, a zsidók egymás közötti törvénykezésének a mellőzése és a hitközségi autonómia felfüggesztése.

Az a pár hét, amit reb Mose Teitelbaum új helyi állásában töltött, nagy változásokat idézett elő érzelmeiben és gondolkodásában. Minél többet hallott a korzikai hódító legyőzhetetlenségéről, annál jobban aggasztotta a zsidó jövő. Érezte, hogy tennie kell valamit, gátat kell vetnie a pusztító hullámoknak, de csak a minden oldalról feltornyosuló veszélyt bírta felismerni, míg a kiút a holnapi bizonytalanság ködébe burkolózott. Most pedig jön a veje és adott szavára hivatkozva új utakra csábítja. Csak nem fog ez a levél fordulatot jelenteni az életben? — döbben rá arra a halk gondolatra, amely a reggeli levél megérkezése óta egyre jobban nyugtalanította.

Reb Mose Teitelbaum eddigi élete a chaszidizmus és a rabbinizmus közötti harcban telt el. Amikor született, Bál Sém, a chaszidizmus megalapítója még életben volt. A véletlen úgy hozta magával, hogy Galiciába került és Sinevében rabbiskodott, alig egy óra járásnyira a galíciai chaszidizmus főhadiszállásától, Lizensztól. Szenttanuja volt a mozgalom terjesztésének. A zsidóság legnagyobb ellenségének ezeket a szakadókat tartotta, mert a tóratudósok

kiválasztott kasztjának értékét csökkentették a nép szemében. Most azonban egy új ellenséggel találta magát szemben, egy olyan ellenséggel, amely elnyeléssel fenyegeti mind a chaszidizmust, mind a hitű zsidóságot és ösztöne azt sugta, hogy a közös ellenség letörésére a kettőnek össze kell fognia.

Ahogy felöltött benne a chaszidizmus és rabbinizmus magasabb egységbe való foglalásának gondolata, kezdte rendszerbe foglalni a dolgokat. Mi történt vele tulajdonképpen? Ötven esztendő koráig küzdött a chaszidizmus ellen, annyi engedményt viszont mégis tett, hogy olyan férfihez adta leányát, aki a szakadórokhhoz tartozik. Sőt tovább is ment, — hozományképpen megígérte a vejének, hogy elmege vele egy szombatra a lublini rebehez. Esztendő hosszú során át halogatta az ígért beváltását, mert a veje nem követelőzött elég erősen. A legfurcsább mégis az a hatás, amelyet vejének ma reggel érkezett erőles hangja levele váltott ki belőle. Előbb különböző kifogásokkal próbálta lelkiismeretét megnyugtanni, de egy napi töprengés után rájött arra, hogy mégis csak meg kellene ismernie a szakadórok életét közelebbről és el kellene mennie Lublinba.

Reb Mose így gondolkodott: Az a másik mozgalom, amely a zsidóság fölött kimondta a halálos ítéletet, nap-nap után terjeszkedik és ki tudja, hol fog megállni. A chaszidizmusnak talán abban az egyben van igaza, hogy minden ténykedésével megszilárdítja és ellenállóbbá teszi azt a válaszfalat, amely a zsidóság és a külvilág közé ékelődött. A rabbinikus zsidóságnak össze kell tehát fognia a chaszidizmussal, mert ennek a válaszfalnak a megőrzésétől függ a zsidó nép sorsa.

Próbálta érzelmeit aprólékosan elemezni. Jól tudta, hogy a vágyak aláreba bujnak és az embert csalogatják. A vágy, az a furfangos cinkos, a veszélyeztetett zsidóságra hivatkozik, amikor az ő törött karrierjének és kielégítetlen ambíciójának ad visszhangot. Miért menjen ő tulajdonképpen Lublinba? Hogy ő is csodarábbi legyen, hogy tábor nőjön körötte és ő is rendelkezzen azzal a hatalommal és befolyással, amellyel egy chaszid rebe rendelkezik? Vagy talán azért, mert egy pillanatra fellebbent előtte a fátyol és meglátta a chaszid-mozgalom jövőjének széles perspektíváit?

Kérdések törtek fel belőle, a kielégítő választ követelték, ő pedig tétován és tehetetlenül állott.

Leült az asztalhoz és kedvetlenül fogyasztotta vacsoráját. Miközben vacsorázott, kopogtak az ajtón és Mordche professzor hozta a legfrissebb híreket. A rabbi leültette látogatóját és Mordche professzor, miután pipára gyújtott, egy kis füzetet kotort elő, amelyet Mádáról küldtek neki. A rabbi letette a kanalat, rövid asztali imát mondott, a tányért az asztal másik végére tolta és kíváncsian várta, hogy Mordche professzor hozzáfogjon az elbeszéléshöz.

Mordche professzor a lelkiismeretes pedagógus pontosságával adta elő, hogy a füzetet egy kitért pesti zsidó irta, bizonyos Weiss Marcus Jakab, kinek — mielőtt a keresztiséget felvette — Nissa volt a neve. A füzet ismerteti a Napoleon császár által összehívott szinhedrion tanácskozássainak eredményét és javaslatot tesz a Ferenc császár tartományában élő zsidóság beleértésére átalakítására vonatkozólag. Mordche professzor arról is tudott, hogy József nádor nagyon komolyan foglalkozik a javaslattal. S jóllehet Mordche professzor szükségesnek tartotta, hogy a zsidóság emberi jogokhoz jusson, egyetlen egyszer sem mulasztotta el, hogy ne mutasson rá arra a veszélyre, amely a zsidóságot a Németországból kiindult mozgalom folytán fenyegeti.

Reb Mose Teitelbaum ezen az estén megkülönböztetett figyelemmel hallgatta Mordche professzort. A diskurzus a késő éjjeli órákba nyúlt. Reb Mose érezte, hogy a tanító aggályai minden tekintetben igazoltak. Amikor Mordche professzor felállt és bucsúra nyújtotta kezét, a rabbi váratlanul kérdést intézett hozzá:

— Mit szólna hozzá, reb Mordche, ha elmennék Lublinba a rebehez?
— Mire jó az?
— A vejem sürgeti. Megígértem neki hozományképpen...

— Furcsa hozományt adott a rebe a vejének — mondta Mordche professzor és mosolygott.

— Pénzt is ígértem neki, de még mindig nem tudtam megadni. A lublini uttal legalább letudom azt, ami módomban áll.

— Hát akkor el kell menni ahhoz a lublini szenthez... Csak rá ne ragadjon valami a szentségből...

Mordche professzor megrázta a rabbi kezét és azt mondta:

— Sok szerencsét az uthoz.

Alig várta, hogy behuzza maga mögött az ajtót. Kivette szájából a pipát és kedve szerint kiköpött.

MÁSODIK FEJEZET

Három hónappal azután, hogy elfoglalta az új helyi rabbiszéket, beváltotta vejének adott ígértét. Zemplén vármegye alispánjától passuális levelet kapott, melyben „mindazon tisztségek és előjáróságok, kiket illet, hivatalosan és egyszersmind egész bizalommal felkérték, hogy a megyebeli Teitelbaum Mózes, mintegy ötven esztendő, magas termetű és jóábrázatu rabbinert, miután igaz járatbeli személy, mentében és jöttében szabadon bocsássák.” Közvetlen az őszi nagyünnep után utra készen állott, hogy a varsói nagyhercegséghez tartozó Lublin városába induljon.

Reb Mose Teitelbaum utja az Uzsocki szoroson keresztül Vinicébe vezetett. A veje, reb Árje Lájbis Hurwitz, rabbija volt ennek a galíciai kisvárosnak. Jóllehet már csütörtök reggel érkezett Vinicébe, a minden oldalról felhangzó kéréseknek engedve, vasárnap reggelig ottmaradt.

Vasárnap reggeltől kezdve napokon át utazott reb Mose Teitelbaum meg a veje a sáros galíciai országutakon. Estefelé megszállottak valamelyik utszéli kocsmában és imádkoztak. Ha zsidólakta faluban töltötték az éjszakát, imádkozás után összejöttek a falusi zsidók, mert hire ment, hogy cádik érkezett a faluba. Abban az időben kivétel nélkül minden átutazó rabbi cádiknak számított, akit riadt-szemű, rongyokba bugyolált emberek vettek körül, sirtak neki és panaszkodtak.

A következő hét közepén, a hosszú uttól össze-törve, érkeztek meg Lublinba. Reb Lájbis már ismerte Lublinban a járást, szállásadó-jához hajtatott, s miután kijelölték apósa számára is a kvartélyt, rendbehozták magukat és átmentek az „udvarba.” Reb Lájbis kérte apósát, hogy nézzenek be a rebehez, az ő számára mindenkor nyitva áll az ajtó, de az apósa vonakodott.

— Ráérek az esti imánál találkozni — mondta — most szeretnék egy kicsit körülnézni.

Reb Lájbis értelmetlenül nézett apósa, furesának találta, hogy az az ember, aki azelőtt a pillanatok is sajnálta és a legfontosabb ügyeket rövid pár szóval intézte el, mert nem akarta, hogy a tanulásban zavarják, most nyugodtan körülnéz és a helyett, hogy sietnie, vizsgálni akar.

Reb Mose elkeveredett a chaszidok között és mohó kíváncsisággal hallgatott meg minden szót. A veje közölte másnap, hogy szombat este a rebe hoszszan akar vele beszélni, mire a máskor annyira higgadt ember úgy szorongott, mint egy kisdíák a nagy vizsga előtt.

Zajos és mozgalmas szombati nap után került egymás mellé reb Mose Teitelbaum és a lublini rebe. Szobájában fogadta a cádik az új helyi rabbit. Mindenkint kitessékelt a szobából, bezárta az ajtót és vendégét maga mellé ültette. Azután megfogta a kezét és halkán szólt:

— Hallom, a vejednek szemrehányást tettél amiatt, hogy megváltoztattuk a reggeli ima rendjét és későn imádkozunk...

Reb Mose nem válaszolt. A rebe szavaiból úgy vette ki, mintha azoknak támadó éle volna. Ez meglepte. Természetében volt a rabbinusok fölénye, illetve az a meggyőződése, hogy szemrehányást csak ő tehet. A rebe kihívása bántotta, pillanatok alatt haragra gerjedt és mielőtt válasz jött volna ajkára, viaskodott önmagával.

Amikor a rebe látta, hogy vendége nem válaszol, így folytatta:

— Igaz, későn imádkozunk, de az ima ideje külső formáság csupán. Az a szegény zsidó, aki egész nap lohol a darab kenyér után és csak délben van egy szabad pillanata, akkor jut eszébe, jaj, Istenem, ma még nem imádkoztam, ha nem is érti azt, amit mond, ha nem is tudja a szavak értelmét, imájával angyalok és szeráfok karát mozgósítja... Az imádkozásban az érzés a fontos... A Sulchán Aruch, amelyre hivatkoztok, és amely tiltakozik a Tóra parancsainak gépies teljesítése ellen, mondom, a Sulchán Aruch sem értelmezheti ezt másképpen. Végül az imára magának az Örökkévalónak is szüksége van. Szereti, ha népe könyörög neki... Olyan audienciára pedig, amelyre magának a királynak van szüksége, mert az ő érdekeiről van szó, a nap bármelyik pillanatában elmehetünk... Ilyenkor fölöslegesen az előre meghatározott pontos órák.

(Folytatása hétfőn)

Natanján
kora reggel házhoz kapja
— előfizetési áron —

UKELET

ha előfizet megbízottunknál:

Dickstein Gábor, Kikár Karlebach 2.

Uj Kelet 1962 VII 1

S * P * O * R * T

Folytatódik a csúcshullás atlétikában

Tegnap és tegnapelőtt rendezték a natanjai Wingate intézetben az országos atlétikai bajnokságokat több mint 140 résztvevővel, amelyeknek egyben válogató jellegük volt a dzsakartai Ázsiai Játékokra. A kétnapos atlétikai viadalon számos biztató eredmény született és négy atlétikai számban megdöntötték az országos rekordot.

Cháná Cádok, a Hápoél Petách Tikva fiatal középtávú futója a 800 méteres síkfutásban 2:21,6 perccel lett az első és ezzel új országos csúcst állított fel. Gijjánu Komáj, a Hápoél Jád Cháná hosszútávú futója a 10.000 méteres síkfutásban 33:11,8 perces eredménnyel több mint egy teljes perccel javította meg Aszulin korábbi országos rekordját. Slomo Nicáni, a Hápoél Tel Aviv versenyzője is folytatta jó szereplését, ezúttal a 400 méteres síkfutásban 48,5 mp-vel állított fel új országos rekordot. Új rekord született

végre a rudgrásban is, mégpedig Elijáhu Levi (Hápoél Nir Elijáhu) révén, aki 371 centiméteres nemzetközi mértékkel nevezte gyenge eredménnyel, állított fel új országos rekordot és ezzel 1 centiméterrel döntött meg egy 10 éve fennálló rekordot.

További eredmények: Mirjám Szidránszki a 100 méteres síkfutásban 12,3 mp-s kitünő eredményt ért el, a 200 méteres síkfutást Amosz Grozsinovszkin nyerte 22,3 mp-vel, mindössze mellbedobással megelőzve Hary Kanet, aki ugyancsak 22,3 mp. alatt ért a célba. Jáir Pantilat (Makkábi Tel Aviv) az 1500 méteres síkfutásban 4:02,0 perces jó idővel futott be elsőnek. A férfiak súlylökését Uri Zohár nyerte 15,83 méteres dobással. A női magasugrást Michal Lamdani 155 centiméteres ugrással, a férfi távolugrást Gilád Weingarten (Hápoél Kirját Chájim) 710 centiméteres ugrással nyerte.

Országos rekord Jagurban

Százhetven uszó a Hápoél Gus Zvulon, Hápoél Givat Chájim, Hápoél Emek Hájárán, Hápoél Tel Aviv és a Makkábi Haifa versenyzői közül vett részt a jaguri uszósversenyen.

Gerson Sefa a 200 méteres mellúszásban állított fel új országos rekordot 2:41,4 perccel, amivel közel két tízedmásodperccel szárnyalta túl a múlt héten felállított országos csúcst.

Aszáf Porát a 200 méteres pillangóúszásban 2:34,1 perces eredménnyel, Avram Bláman a 400 méteres gyorsúszásban 4:57 perces idővel, Amosz Loven a 100 m. gyorsúszásban 1:01,6 perces eredménnyel győzött.

OT ORSZÁGOS REKORD A HÁPOÉL SÜLYEMELŐ-BAJNOKSÁGÁN

Öt új országos felváltó és 8 ifjúsági csúcst született a hét-nyolc napos Ercyon-mozi termében rendezett Hápoél országos súlyemelő bajnokságán, amely egyúttal válogató versenyt jelentett a dzsakartai Ázsiai Játékokra.

Pehelysúlyban Michael Ben Dávid (Hápoél Tel Aviv) 77,5 kg-mal nyomásban és az összetettben

(emelés, nyomás, szakítás) 227,5 kg-mal, harmatsúlyban Gádi Kohen (Hápoél Jeruzsálem) 97,5 kg-mal nyomásban és az összetettben 297,5 kilóval; a középsúlyban Mose Rabinovits (Hápoél Haifa) 113,5 nyomásban állított fel új országos rekordot.

Az ifjúságiak is alaposan kitétek magukért. Különösen a fiatal Szadája Kohen jeleskedett, aki két nap alatt a könnyűsúlyban nem kevesebb, mint négy új ifjúsági rekordot állított fel. Ugyancsak 4 országos rekordot adott át a multnak Zeév Beigleisen, aki a középsúlyban érte el kitünő eredményt.

KOSÁRLABDA NEMZETI BAJNOKSÁG

Kosárlabda mérkőzéseken rovatzártág a következő eredmények érkeztek: Hápoél Haifa — Makkábi Hádárom 73:28 (34:9); Hápoél Cholon — Makkábi Jeruzsálem 65:60 (41:28); Hápoél Mismár Háemek — Makkábi Kirját Motzkin 58:56 (32:23); Hápoél Givat Chájim — Makkábi Haifa 81:56 (43:31).

IZRAELBEN AKARJAK MEGRENDEZNI A SAKKOLIMPIASZT 1964-ben

A Szovjetunió is támogatja a tervet

Jisráel Ezel, az izraeli sakkszövetség elnöke, aki a múlt hét végén tért vissza külföldi útjáról, a sakk szövetség vezetőségi ülésén elmondta, hogy az európai sakkszövetségek támogatják azt a tervet, hogy két év múlva Izraelben tartásák meg a sakkolimpiaszti. „Nem egyszer úgy tűnt nekem — mesélte Ezel — hogy a külföldiek még az izraelieknél is jobban lelkesednek ezért a gondolatért.”

A holland sakkszövetség elnöke megígérte, hogy a nemzetközi sakkszövetség

kongresszusán, amelyet augusztus 23-ikán tartanak Tuniszban, vagy Stockholmban, minden tőle telhető megtesz, hogy a többi országok hozzájárulását is megnyerje ehhez.

A legutóbbi sakkolimpiaszton, amelyet Lipsceben tartottak, sikerült megszerezni a Szovjetunió támogatását. Reuven Dafni, az országos sporthatóság elnöke kijelentette, mindent megtesz az illetékes kormányhivataloknál, hogy a sakkolimpiaszti sikeresen be nyolódjék le.

Bemutatták a „Technograf” autósebesség mérő készüléket

Külföldön kötelező a készülék használata

A Keleti Vásáron péntek délelőtt bemutatták a „Technograf” nevű készüléket, amely gépjárművek sebességét, utazási idejét és a távolságot méri. A készülék a sebesség, távolság és időmérés mellett figyelmeztető lámpa is van, amely azonnal kigyullad, ha a kocsi túlhaladta azt a sebességet, amelyre a készülék beállították. A készülék egy kartonlapra diagramszerűen jelzi a sebességet és a fékezési időt.

az iskolákban New York állam közzétartási bizottsága által megfogalmazott írást mondták, ami kötelező volt.

A felső bíróság ezt a gyakorlatot szüntette meg.

Kedden a kongresszus két házban törvényjavaslatot nyújtottak be az alkotmány módosítására, hogy lehetővé tegyék a szent könyvek olvasását az iskolákban. A déli államok képviselői és szenátorai közölték, hogy éppen úgy fognak harcolni a kötelező imádság megszüntetése ellen, amint felvették a harcot az ellen is, hogy néger diákokat törvényerővel irassanak be ugynevezett fehér iskolákba.

Egyes new-yorki iskolák igazgatói is közölték, hogy nem fogják végrehajtani a felső bíróság ítéletét.

A tulajdonképpen minden egyház hívét kielégítő imaszövege, amely körül a háborúság folyik, így szól: „Mindenható Isten, tudjuk, hogy a Te kezdedben vagyunk, kérjük, terjeszd ki kegyelmedet reánk, szüleinkre, tanítóinkra és államunkra.”

Az a körülmény, hogy a felső bírósági határozatot megelőző tevékenységben

Antiszemita hangok Amerikában az iskolai imádkozás beszüntetése miatt

Eisenhower és Hoover volt elnökök is támadják az amerikai felső bíróság tiltó határozatát

New York, (STA). — Az egész amerikai közéletet rendkívüli izgalomban tartja New York állam felső bíróságának határozata, amelyben megtiltotta a városi vagy állami felügyelet alatt álló iskoláknak, hogy az oktatást imádkozással kezdjék. A felső bírósági határozatot évek óta folyó eljárás előzte meg, amely eljárás előzte meg, amely a vegyes lakosságú new-yorki Harricks negyedből indult ki. Ennek a negyednek a lakosai, különböző demokrátiák közületek támogatásával, amelyek az állam és a vallás teljes elkülönítését követelik, sok évvel ezelőtt nyújtották be elsőfokú keresetüket, amely a felső bíróság határozatával végződött. A kilenc tagú bírósági tanács szótöbbséggel hozta meg a határozatot.

Az első, aki éles tiltakozását jelentette be, Spellman kardinális, Amerika katolikus érseke volt és őt csaknem az összes keresztény egyházak vezetői követték. Elítélte a bíróság határozatát Eisenhower volt elnök is, aki kijelentette, hogy a bíróság szent amerikai hagyományt sértett meg. Hoover volt elnök hasonlóképpen nyilatkozott, sőt azt követelte, hogy a kongresszus módosítsa az alkotmányt és rendelje el az iskolákban az oktatást megnyitó istentiszteleteket.

Zsidó körökben általában rokonszenvvel fogadták a határozatot. Leo Pfeffer, az amerikai Zsidó Kongresszus jogtanácsosa kijelentette, hogy véleménye szerint a federális költségvetést nem használhatják fel vallásos nevelésre az iskolákban. New York város tanfelügyelője James A. Allan közölte, hogy utasítani fogja az iskolákat a reggeli imádkozás megszüntetésére.

Támogatja a felső bíróság ítéletét a New York Times és a New York Herald Tribune is. A két lap azt hangoztatja, hogy a határozat nem korlátozza a vallás szabadságát, hanem csak megszünteti egy vallásos jellegű tevékenység hivatalos támogatását. Lehetséges, hogy a tanítók ezentul is imával fogják megkezdenni a tanítást, amely azonban ne fejezze ki egyetlen vallás filozófiáját sem, de nem ez történt eddig, amikor

zsidó személyek és szervezetek komoly szerepet vittek, azt az aggodalmat kelti fel, hogy fanatikus vallásos körökben antiszemita érzelmek fognak felbukkanni. Az egyik zsidó szülő, Loren Kot, aki a kezdeményezők között volt, arról panaszkodott az újságíróknak, hogy telefonon rágalmazzák, sőt már megölés is fenyegettek. A molesztálás odáig ment, hogy leszereltette telefonját. Kot tuatszámra kapja az antiszemita tartalmu leveleket.

Kennedy elnök legutóbbi sajtófogadásán nem adott egyenes választ ebben az ügyben hozzáintézett egyenes kérdésre, hogy egyéni-

leg helyes-e a felső bírósági határozatot. Az elnök kijelentette, hogy vannak olyanok, akik helyeslik az ítéletet és vannak olyanok, akik azt helytelenítik, a felső bírósági döntést azonban mindenképpen tiszteletben kell tartani, még azok részéről is, akik azt nem értnek egyet.

Egyszerű módja van annak, hogy az amerikai diák elkerülje a határozat szigorát: egyenleg imádkozzon az oktatás megkezdése előtt. Az elnök annak a reményének adott kifejezést, hogy a bírósági határozat után az amerikai szülők igyekezni fognak a családi körben fokozni a vallásos szellemet.

JUBILEUMI TABOROZÁSRA KÉSZÜLNEK A VOLT ERDELYI SOMÉROK

A rámtá-gáni Kfár Makkabiában rendezik meg a találkozást

Július 13-án és 14-én, pénteken és szombaton jubileumi táborozásra készülnek a volt erdélyi somérok a határozott, hogy a jubileumi táborozást a Makkabi-faluban, a rámtá-gáni Park Leumi mellett rendezik meg.

A jubileumi találkozást előkészítő munkálatai már megindultak és a végleges program, valamint a teendők megállapítására körzeti megbeszélések lesznek a három nagyvárosban. Vasárnap, július 1-én, este 8 órakor a haifai HOH helyiségében (Pevsner-u. 2) a Haifán és környékén élő összes volt somérok tartanak megbeszélést a találkozó kulturális és szervezeti problémáiról. Másnap, július 2-án ugyanilyen megbeszélésre kerül sor Tel-Avivban, a King George utca 48 sz. alatt, a Liberális Párt épületében. Ez a megbeszélés este 7 órakor kezdődik. Hasonló megbeszélés lesz Jeruzsálemben is, amelynek időpontját és helyét később fogja közölni a rendezőség.

Emberek, akikről beszélnek

(Folytatás a 4-ik oldalról) Véleményem szerint a diplomatának állandó közeli kapcsolatban kell lennie az otthoni eseményekkel és fejleményekkel, különben nem képviselheti kellőképpen hazáját külföldön.

De Argentínában is annyit utazik Avidár nagykövet, amennyi csak telik idejéből, már pedig ott van mit beutazni: az ország egyik végéből a másikig a távolság nagyobb, mint Tel Aviv és Moszkva között. De ezeknek az utazásoknak célja is van: találkoznia a 450 ezer főnyi argentin zsidóság képviselőivel. „Még Hirsch báró zsidó telepíté-

sein is jártam — meséli — ahol elmondották nekem, hogy a zsidók ottmaradtak ugyan a falvaikban, de már évek óta nem foglalkoznak földműveléssel.”

Ez a turisztikai hajlam megnyilatkozott Jozsef Avidárnál évekkkel ezelőtt, amikor Izrael moszkvai nagykövete volt. „A Szovjetunió 28 százaléka tilalmi terület külföldiek számára, de a megmaradt 72 százalék is elég ahhoz, hogy az ember egy egész életet át utazgathasson.

— Hogyan érz magát egy generális, amikor leveti uniformisát és diplomáciai klakk frakkba öltözik?

— A különbség kisebb, mint ahogy gondolják. A hadseregben az ember megtanul rendszeres módon gondolkodni, ami a diplomáciában is nagyon fontos. Az sem igaz, hogy a diplomata mindig mást mond, mint amit gondol.

Avidár nagykövet szívesen tölti be diplomáciai posztját, bár legjobban azt szeretné, ha Izraelből lehetne nagykövet bárhol a nagyvilágban.

— Hogy egy izraeli meny nyire izraeli — mondja Jozsef Avidár — azt a legjobban a gyerekeknél lehet megállapítani. A követség egyik tagjának fia, aki már hosszabb ideje van Buenos Airesben, azt kérdezte apjától, hogy kicsoda San Martin. Az apja nagy körültekintően elmagyarázta neki, hogy ez volt az argentin nemzeti hőse. „Ja ugy! — kiáltott fel a fiú, — hát akkor miért nem mondd, hogy ő itt a Herzi?”

Az olésikun-kölcsön huzása

Pénteken tartották meg az Allami Bank telavivi épületében az 1957 évi olésikun kölcsönkötvények huzását. A 30 ezer fontos főnyereményt a 81479 számú kötvény nyerte, míg a 195576 számú kötvény 20 ezer fontot nyert. 10 ezer fontot nyert a 99693 számú kötvény.

Kétezer fontot nyertek a 138412 165408 172806 és 177574 számú kötvények. Ezer fontot nyertek a 97686 57516 191851 157772 66869 179157 4644 38412 49867 11457 98942 123838 68126 számú kötvények.

ABNEHERZI KÖZLEMENEI

Értelmeztük tagjainkat és barátainkat, hogy a nyári hónapokban, minden hétfőn d. u. 8 órátkor, a „Panorama” kávéházban, rechl. Prichmann 1. Házasszonyok: Princz Erzsébet és Rajna Margit.

Rádión

Vasárnap, 1962 július 1.
6: Műs. 6:05: rövid hírek, 6:10: zenés óra, 6:30: torna, 6:40: zenés óra, 6:57: műsorismertetés, 7: hírek, 7:17: hangfelvételek, 7:45: Izraeli dalok, 8: rövid hírek, 11: műsorismertetés, 11:05: elemiiskolások rádió-oktatása, 11:50: ívrit dalok, 12: asszonyrovat, 12:30: héber dalok, 12:45: déli zené, 13:30: rövid hírek, szöveggyűjtemény, 13:45: Ezer megynék este 17: hírek, 17:05: jelentés, 17:05: műsorismertetés, 17:09: gyermekszínház, 17:20: keleti énekek, 17:40: vasárnap zené a keresztény lakosságért, 18:00: Három korál; Palestínai Stabat Mater; Mozart: Misa Op. 14., 18:30: Az érettségiző ifjúságnak, 18:55: mezőgazdasági hírek, 19: hírek, közlemények, 19:20: „Moszkvai éjszakák” (orosz dalok), 19:40: könnyű ívrit előadás, 19:45: Arikáról, Chágig Pinskor előadása, 20:45: Aha Even követségvezető miniszter beszéde a szöveggyűjtemény, 20:50: Tíz óra zené, 21: hírek, 21:30: A Filharmonikus Zenekar koncertje: Debussy: „Tavaszi”, a „Tenger”; Berlioz: Fantasztikus szimfónia, 23: hírek.

Párhuzamos műsor:
8-10-ig könnyű zené, 18: hírek, 19:25: könnyű ívrit műsor, 21:30: találós detektív történet, 21:55: slágerek felvételása, 22: könnyűzene, 22:45: szerenádok.

A hadsereg műsora:
10 órától 11-ig hangfelvételek, 18: hírek, műsorismertetés, 18:00: kivánságverseny, 18:40: Dalain és ritmus, 19: hírek, 19:15: Az „Este” T. Ben Zákaj és Mose Ben Efrájim közreműködésével, 21:15: slágerek felvételása, 22: táncparádé.

CIPRUSI utazást

ingyen

VILLANYMIXERT ES MEG 130 ÉRTÉKES DIJAT

osztanak ki azok közt, akik üres „Osem” fagyalt és „Osem” Dardafim zacskókat adnak át a Jerid Hámizrách „Osem” pavilonjában (33. sz.)

Aki több zacskót gyűjt a fentiekből, növeli nyerési esélyeit.

Vegyen részt ezen akcióban!

HABIMA H

Tel-Aviv, július 1., vasárnap. APHRODITE SZIGETE

Bét-Sáán, július 1., vasárnap. EMIL ES A DETEKTIVEK

IZRAELI OPERA

Vasárnap, júli 1., este 8.30 LA PERICHOLE

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MÜSORA:

ELŐADÁSOK KEZDETE: 4, 7.30 és 9.30 órákor

ALLENBY: A merész
ARMON DAVID: Fortuna
BEN JERUDA: Micsoda társaság
CAJON: Forgó és Bess
CHEN: Magánosok a bátrak
GAT: Idegen kopog az ajtón
EDEN: Szerelmem (Kaland)
ESZTER: Az ifjúság madara
HOB: Jessica
MAXIM: A szép amerikai
MIGDALON: Ragyogó fü
MUGRAH: West Street 13
ORION: Toby Tyler
OPHIR: Mimiko és Mary
PEER: Fintalok
PARIS: Svejk, a jó katona
SHEROT: Eichmann — hőstörténet és tárgyalása
TEL-AVIV: Utazás a tenger fenekére
TAMAR: Dr. Mabuse szar szeme
YARON: Egy kettő - hopp átváltottunk
ZAMIR: A győzelem

1962 VII. 1. Uj Kelet 7

A buenos-airesi egyetem együtt sztrájkolt az argentinai zsidókkal

Megállapították a diáklány támadóinak személyazonosságát

Buenos Aires, (Reuter, UPI). — A buenos-airesi egyetem pénteken tiltakozó sztrájkot tartott az ellen, hogy ismétellen antiszemita támadásokat követtek el az egyetem zsidó diákjai ellen. A sztrájkot a diákok és a tanári kar együttesen határozta el. Az egyetemi tiltakozó sztrájk nyomon követte Argentína zsidó lakosságának csitították délutáni általános tiltakozó sztrájkját, amely megbénította az ország gazdasági életének egy részét.

A buenos-airesi rendőrség orvosai kétségbe vonták Ricardo D'Alessandro 18 éves zsidó diák panaszát, hogy antiszemita huligánok megtámadták és horogkeresztet karcoltak homlokára és arcára. D'Alessandro, akinek csak anyja zsidó, — mint jelentették — panaszt emelt a rendőrségen, hogy reggel, amikor az egyetemre akart indulni, négy huligán, aki lakásának ajtaja előtt várakozott, megtámadta, ütlegelte, majd horogkeresztet karcolt homlokára és arcára.

A rendőrségi orvosok azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy a diák önmaga karcolta arcára a náci jeleket, mert azok túlságosan szabályosak.

A rendőrség magatartása elkeseredést váltott ki buenos-airesi zsidó körökben, de nem jött meglepetésként, miután Enrique Green rendőrfőkapitány a köztársasági elnökkel tett látogatása után

nyitlan a zsidó hitközségek tetőszervezetét, a DAIA-t, valamint a Makabit tette felelőssé az incidensekért.

Összevetve az antiszemita vezető nyilatkozata előtt újabb incidensek kerültek sor, amikor a zsidó iskolák diákjai tiltakozó felvonulásra gyűltek össze. Ugyanakkor az utca sarkán a Tecuara tagjai gyűltek össze, akiket fehér esőköpenyeikről lehet felismerni. Néhányan közülük fel volt fegyverezve.

A rendőrség erre közbeavatkozott — felozlatta a zsidó diákok tüntető menetét.

A rendőrség előzőleg letartóztatta a fasiszta Guardia szervezet egy tagját, aki társával együtt Molotov palackot dobott Juan Rosenberg szeszital kereskedésére, amely a merénylet idején zárva volt. Rosenberg azonban a zárt üzletben tartózkodott, azonnal rendőröket hívott és ezek elfogták a 17 éves tettest.

Argentína új belügyminisztere pénteken tartott sajtókonferenciáján kijelentette, hogy a kormány a legerélyesebb rendszabályokhoz fog nyulni, ha nem szűnik meg az antiszemita kielégések hulláma. „Legnagyobb sajnálatunkra a náci szervezetek túllépték a nekik adott szabadság határait és energikus lépésekre van szükség, amelyeket a kormány hajlandó megtenni” — mondta a miniszter.

A DAIA vezetői tegnap közölték, hogy még június 21-én, a Graciella Sirota diáklány ellen elkövetett támadás után sürgős kihallgatást kértek a rendőrfőnöknél, aki azonban eddig nem fogadta őket. Maga a diáklány, akit támadói személtelre vertek és horogkeresztet égettek mellére, megjelent a diákok nyilvá-

nos tiltakozó gyűlésén és elmondta, hogy a rendőrség erős nyomást gyakorolt rá, vonja vissza a feljelentést támadói ellen.

A lány elmondta, hogy támadói a Guardia Nacional fasiszta szervezet tagjai. Graciella Sirota nem válszólt jobboldali újságírók kérdéseire, akik arról faggatták, hogy nem tagja-e a kommunista pártnak.

Buenos Aires, (STA). — A buenos-airesi egyetem orvosi fakultásán, ahol a demokratikus érzelű diákok tiltakozó gyűlést tartottak, elfogtak egy Jorge Stephan Soller nevű náci diákot, aki bevallotta, hogy a Tecuara nevű antiszemita szervezet tagja és miután a diákok felháborodásukban megverték, elárulta azoknak a ná-

ciknak a nevét, akik elrabolták a zsidó Graciella Sirota diáklányt és horogkeresztet égettek mellére. A nácinál revolvért is találtak, ami még jobban fokozta a jelenlévő diákok dühét.

Soller felsorolta néhány náci párttagtársa nevét, köztük rendőr- és katonasztrájkot. Soller az orvosi fakultás dékánja kísérte a rendőrségre. Horatio Green rendőrfőkapitány személyesen hallgatta ki Soller-t, majd a következő nyilatkozatot tette: „Kellemtelen epizód történt az orvosi fakultáson. A gyűlés idején egy fájvadt találtak, akit megverték, mert fegyvert viselt. Bizom abban, hogy nem folytatódik tovább ez az ügy és az epizód volt az utolsó az erőszakos reakciók sorában.”

A Mápáj kitart a nyári munkaidő megszüntetése mellett

Dávid Ben Gurion miniszterelnök szerint az új gazdasági politika sikere függ a határozat végrehajtásától

Tel Aviv. (Az Uj Kelet tudósítójától.) — A Mápáj titkársága pénteki ülésén egyhangúlag jóváhagyta a határozatot a tisztviselők csökkentett nyári munkaidőjének felfüggesztésére.

A titkárság ülése drámai hangulatban folyt le, mert A. Wortmann, a haifai mun-

kástanács képviselője és S. Gur-El, az állami alkalmazottak haifai szekciójának képviselője azt a közbeeső javaslatot tették, amely szerint a három nyári hónapban a tisztviselők 45 óra helyett 43 órát dolgoznának, nem pedig 40-et. Néhány felszólaló burkoltan támogatta a haifaiak javas-

A háborús rokkantak felemelik szavukat a neonáci huligánizmus ellen

A náciüldözöttek magyarországi szervezete is üdvözölte az izraeli kongresszust

A náci elleni háborúban résztvevő hadirokkantak szervezete tegnap tartotta 9-ik konferenciáját a tel-avivi Tábori Kulturházban. A kongresszus határozatiilag fejezi ki aggodalmát és megrázkodtatását a legutóbbi antiszemita megnyilvánulások és náci-huligán megmozdulások felett Argentínában és a világ más részlein. A kongresszus felhívással fordult az érintett kormányokhoz, hogy tegyenek meg mindent a náci megnyilvánulások felszámolására.

További határozat kihangsúlyozza, hogy ennek a nemzeteknek emlékeznie kell azokra a borzalmas bűnökre, amelyeket a német nép a zsidóság és az emberiség ellen elkövetett. A kongresszus tagjai, hogy antiszemita földalatti szervek működtek annak idején Né-

metországban és csodálkozását fejezi ki afelett, hogy német testületek is tartoznak nemzetközi antináci-harcosok szervezetéhez.

A kongresszushoz számos üdvözlőtávirat érkezett be rokkantszervezetektől, így a szovjet leszerelt katonák bizottságotól, az amerikai hadviseltek szervezetétől és a náciüldözöttek magyarországi egyesületétől.

NEM LESZ ZAVAR AZ ÁRAMELLÁTÁSBAN

— igéri a villanytársaság igazgatója

Haifa. (Az Uj Kelet tudósítójától.) — A villanytársaság haifai igazgatósága pénteken közölte, hogy a déli körzet alkalmazottainak részleges sztrájkja ellenére a villanyszolgáltatás az egész ország területén biztosítva van. A társaság igazgatósága szerint a déli körzet ujonnan megválasztott üzemi bizottsága olyan bérköveteléseket támaszt, amelyek teljesen elütnek a kormány, a Híztudat és az előző üzembizottság által jóváhagyott munkaszabadság keretétől.

A közlemény hangsúlyozza, hogy a villanytársaság még a tarifaemelés után is kénytelen lesz racionalizálás révén felszívni egy jelentős részét a veszteségeknek, amelyek a font leértékelése következtében álltak

Kinevezték az egészségügyi tanácsot

A kormány jóváhagyta az új egészségügyi tanács összeállítását és a tagoknak már elküldték a kinevezésükről szóló hivatalos értesítést. Az új egészségügyi tanács tagjai között van néhány magyarjku is, így a Jisuv közéletéből ismert dr. Grotto Mose és dr. Efrati, a Kaplan kórház orvosa. Az új egészségügyi tanács a közeli napokban megtartja első ülését.

Izraelbe jön az Elefántcsont part elnöke

Abizsan, (Reuter). — Slomo Hillel nagykövet ma indul hazra az Elefántcsontpart fővárosából, hogy előkészítse Félix Houphouët-Boigny elnök látogatását Izraelben. Houphouët-Boigny, aki Nyugat Afrika legbefolyásosabb és legtapasztaltabb államférfiai közé tartozik és egyidejűleg francia kormánytagja is tagja volt, július 15-én érkezik Izraelbe és 25-ig itmarad az országban.

EGYIPTOM MIG-21 GÉPEKET KAPOTT

(Folytatás az 1-ső oldalról.) az emberiség érdekeit és legmagasabb céltűzéseit szolgálja. Amerika valamennyi közelkeleti ország számára békéi és felvirágzást kíván. Az elnök üzenetében dicsőrelemlit említtette Izrael, mint „dinamikus és virágzó államot, amelyben szabad és demokratikus nép él”.

Irwing Lehrman rabbi (Miami Beach) éles bírálat alá vette az amerikai külügyminisztériumot egyoldalú politikájáért. Lehrman szerint Amerika Nasser Egyiptomát támogatja Izrael rovására.

„A külügyminisztérium számtalan dollármilliót folyósít Nasser kincstárának, ugyanakkor amikor az egyiptomi diktátor azzal fenyeget, hogy 1964-ben elfoglalja Izrael föld színéről.”

JAVITS NYILT DIPLOMACIÁT KÖVETEL Jacob Javits, New York állam republikánus szenátora arra szólította fel Kennedy kormányt, hogy a Közelkeleten térjen át a nyílt diplomáciára és hagyjon fel a titkossággal, amely csak bajokat okoz és az amerikai pozíciók elvesztéséhez vezet. Javits azt javasolta, hogy Amerika kezdeményezzen körzeti konferenciát, amelyre a közelkeleti, északafrikai és az érdekelte európai államokat hívnák meg. „Fel kell adnunk azt az üres politikát, amely elősegítette a Suez-i csatorna további elzárását az izraeli hajózás elől, az Izrael elleni bojkottot, a feketelistákat, amelyeken amerikai hajók is szerepelnek, makacsra bátorította fel arabokat, noitponon tartotta a mereklített kérdését és hozzájárult az általános bizalmatlansághoz a Közelkeleten”. Javits azt a kérdést intézte Kennedy elnökhöz, hogy másfél éves elnöksége alatt mit tett választási ígéretének beváltására, amely szerint „a Fehér Ház erőlyes kezdeményezésbe fog a közelkeleti béke érdekében”?

Megtalálták a Boeing 707 izraeli utasainak holttestét

Guadeloupe szigetén, az egy héttel ezelőtt lezuhant Boeing 707-es repülőgép roncsai között működő mentőexpedíció megtalálta Berta Bar-Dani tel-avivi asszony és unokaöccse, a 13 éves Smuel Cselszki holttestét, akik — mint jelentették — Izraelből Venezuelaiba tartottak és a lezuhant gép áldozatai között voltak. A kisfiu nagybátyja, aki Venezuelából érkezett a szerencsétlenség színhelyére, agnoszkálta a holttesteket. Az áldozatok földi maradványait visszahozzák Izraelbe és Haifán helyezik örök nyugalomra.

400 ezer elemista megkezdte a nyári vakációt

Húszereze tel-avivi gyerek nyaralását biztosították

Tel-Aviv. (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Az ország 1200 elemi iskolájának több mint 400 ezer tanulója ma reggel kezdte meg a nyári vakációt. Csütörtökön és pénteken az iskolákban évről-évre tartották a nyári vakáció szeptember 2-ig tart.

A 8-ik elemist 35 ezer gyermek végezte az idén, akiknek 80 százaléka különböző fokozatu gimnáziumokban és ipari középiskolában folytatja tanulmányait. Ugyanakkor összesen 50 ezer kisdíák kezdte meg a tanulást az első elemiben. Az elemi iskolát végzettek száma alacsonyabb az átlagnál, mert ez az évfolyam 1948-ban, vagyis a függetlenség háború idején született.

Soblen menedéket kért

(Folytatás az 1-ső oldalról.)

rint szerdán adtak fel New Yorkban. A háromoldalas ívélben Soblen „Miért hagyom el Amerikát?” cím alatt megírja, hogy igazságtalanul vádolták hadititkok elárulásával öccsének, Jacknak tanuallomása alapján, aki Soblen szerint „pszichopata”. (Jacob Soblen, akit kémkedésért 7 évre ítélték, koronatanuként szerepelt a bátyja elleni bűnperben). Azt is megírja, hogy az ellene lefolyt tárgyaláson a bíró befolyásolta az esküdteket, hogy mondják ki bűnösnek, bár nem mutattak be ellene semmi kézzelfogható bizonyítékot. Levelet ezekkel a szavakkal kezd: „En, dr. Robert A. Soblen elvesztettem minden reményemet az igazságban”.

William Herlands fedérlis bíró New Yorkban az ügyesség kérésére elkobozta Soblen százezer dolláros óvadékát. A védőügyvéd nem ellenkezett. Ez katasztrófális csapást jelent dr. Dinah Soblen, a kémkedésért elítélt Rudolf Soblen felesége számára, aki egyébként maga is pszichiáter orvos és ugyanabban a kórházban működik, amelyben férje dolgozott.

Tovább inspekciónak a jeruzsálemi gyógyszerészek

Jeruzsálem. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A jeruzsálemi magángyógyászati-tulajdonosok egy hónappal elhalasztották a szombati és éjszakai ügyelet beszüntetését. Eredetileg tegnapról kezdve akarták végrehajtani ezt a határozatot, miután azonban a jeruzsálemi polgármesteri hivataltól ígéretet kaptak, hogy rendezik követelésüket, egy hónapi időtartamra lemondtak tervük végrehajtásáról. A gyógyszerészek azt követelik, hogy őket is részesítsék a különböző betegsegélyzőknél biztosított személyek gyógy-szerellátásában, mert a főváros lakosságának 85 százaléka betegsegélyzőktől kapja a gyógyszert, a fennmaradó 15 százalék pedig nem biztosít megfelelő megéltetés a magángyógy-szerészeknek.

Julius 5-én nyílnak meg Tel-Avivban és környékén a kájtánák és a különböző üdülőtelepek, amelyekben mintegy 20 ezer gyermek fogja tölteni a nyári szünetet, vagy annak egy részét. A város közoktatási osztálya az iskolák udvarán, a játéktérken, Tel Baruchban, Jaffán és Báb Jámiban a tengerparton létesít nyaralótelepeket az elemisták számára, akik 10-21 napot fognak ezeken a helyeken nyaralni, míg 1500 tel-avivi cserkész és az „Ifjúság az ifjúságért” mozgalom tagjai Mismár Dávid kibucban nyári munkatáborozáson vesznek részt. Az 5-ikes és 6-ikos gimnazisták a Chedera-környéki ligetekben fognak táborozni, míg a felső gimnazisták a kirját-jámi tengerpartra mennek.

Dinah Soblen 40 ezer dollár adott a kaucióra, mégpedig oly módon, hogy megtakarított pénzén kívüli előleget vett fel jövőbeni nyugdíjára és 20 ezer dollár kölcsönkért a család egy barátjától, amit keresetéből részletekben fizet vissza. További 60 ezer dollár — mint megírtuk — Efraim London védőügyvéd társnője Lehman-Buttenwieser asszony adott, aki nem is ismeri személyesen Soblent. Az amerikai kivándorlási hatóságok nem akadályozták meg Soblen elutazását, mert nem szerepelt azok listáján, akiknek kiutazása le van tiltva. Az FBI szóvivője kijelentette: „Azt hittük, hogy Soblen haldoklik és nem is gondoltunk arra, hogy szökést kísérelne meg”.

A magas kauciót, Soblen korát és egészségi állapotát elegendő garanciának tartották, úgyhogy nem tartották szükségesnek megfigyelését.

Franciáország tegnap hivatalosan átadta Tunizsnak a bizertai flottát és repülőbázis déli részét, amelyre felhúzták a tuniszi lobogót.

MINDEN HÉTFŐI SZAMUNK 4-IK OLDALÁN

„Ami az asszonyokat érdekli” ROVATUNK

147
P. P. TEL-AVIV
JAFFO 147